

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

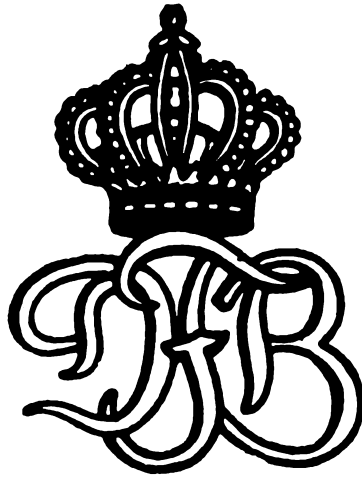
Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SELSKABET
DE DANSKE
FORSVARSBRØDRE
I KØBENHAVN

1879 - 1979

**SELSKABET
DE DANSKE
FORSVARSRØDRE
I KØBENHAVN**

1879 - 1979

Under vort gamle nedarvede motto:

**MED GUD
FOR KONGE OG FÆDRELAND**

og vor formålsparagraf:

**AT STYRKE OG BEVARE
FORSVARSVILJEN
I DET DANSKE FOLK**

fejrer Selskabet

De danske Forsvarsbrødre

i København

den 29. januar 1979

100-års jubilæum

*idet Selskabet blev
stiftet den 29. januar 1879*

* Ja, også vi har nu nået et mål
og samles tæt om de gamle minder.

Vi sender en stund vort blik tilbage
og mindes med tak den henrundne tid,
og rusted' til livets brydsomme strid
vi ser med fortrøstning mod kommende dage.
Og kommer der kamp som en flammende brand,
der truer at svide vort strågule tag,
da skal vi stå fast under fædrenes flag
og synge på kampens alvorlige dag:
»Med gud for drot og for Fædreland!« *

** Fra selskabets jubilæumskantate ved 25-års jubilæet i 1904.*

Dette jubilæumsskrift er tilegnet samtlige vore
brødre, vore æresøverster og æresmedlemmer
samt selskabets øvrige og nære venner, der
trofast har fulgt vort arbejde gennem årene.

Mange gæve mænds indsats har været medvir-
kende årsag til, at vi i dag kan fejre 100-års
jubilæum. Det ville føre for vidt at nævne dem
alle i dette skrift, men mindet om deres
offervilje og indsats vil evigt blive bevaret i vort
gamle selskab.

Ove V. Andersen
Formand

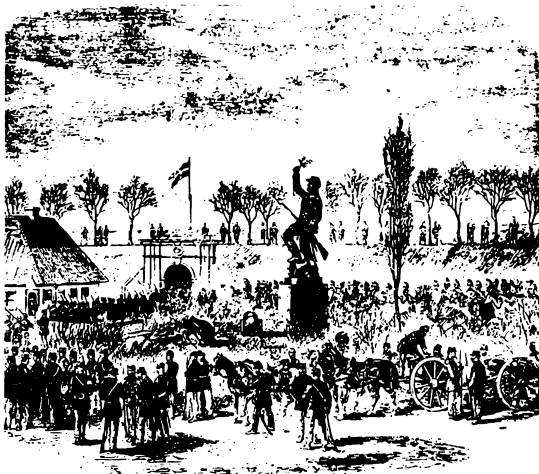

**Hs. Kgl. Højhed Prins Henrik
Selskabets protektor**

Selskabet har siden dets stiftelse haft følgende protektorer:

- 1879 - 1906 Hans Majestæt Kong Christian IX**
- 1906 - 1912 Hans Majestæt Kong Frederik VIII**
- 1912 - 1947 Hans Majestæt Kong Christian X**
- 1947 - 1972 Hans Majestæt Kong Frederik IX**

Fra Vaabenbrødre til Forsvarsbrødre

Som de første sammenslutninger af gamle soldater dannedes efter de slesvigske krige 1848-51 og 1864 Vaabenbroderforeninger.

Foreningernes formål var i korte træk dette, at danne samlingssted for gamle krigskammerater, hvor kærlighed til konge og fædreland kunne finde næring og styrke, og hvor kærlighed til flaget, til vore historiske minder, til vort sprog og vore sange kunne vedligeholdes - for derigennem at bidrage til at styrke nationalånden i befolkningen, samt filantropisk at støtte foreningernes medlemmer og deres enker.

De danske Vaabenbrødre optog imidlertid kun veteraner fra de slesvigske krige og måtte derfor se i øjnene, at den dag ville komme, hvor foreningerne gik deres opløsning i møde. Men de smukke nationale tanker, som bar foreningerne, måtte aldrig uddø.

I 1870'erne oprettedes derfor forskellige steder i landet Forsvarsbroderselskaber - senere De danske Forsvarsbrødre, som optog alle danske mænd, der havde tjent i værnene, og senere også dem, der havde forrettet tjeneste i frivillige korps.

Vaabenbrødrenes smukke traditioner blev ledetråden i de nye selskabers virke og havde nu fået livsnæring for al fremtid.

Forsvarsbrodersagen har haft sine brydningsperioder, der nærmest faldt i de politisk bevægede år i 80'erne; men det lykkedes selskaberne at hævde sit rene standpunkt som en national og upolitisk organisation, og det er også det, som den dag i dag er medvirkende årsag til Forsvarsbrødrenes styrke.

Det gamle motto: **MED GUD FOR KONGE OG FÆDRELAND kan stadig samle mænd af alle aldersklasser og grupper i befolkningen.**

Stiftelsen og den første tid

Den 29. januar 1879, Flådens Medailledag, samledes om aftenen i restauratør Nielsen-Bahns lokale på Østergade 15, omtrent 60 herrer. Halvdelen Vaabenbrødre og halvdelen yngre herrer. Mødet var indvarslet på foranledning af forfatteren bl.a. til »Dansken har sejer vundet«, kaptajn Michael Gjørup, som således blev Selskabets stifter, og forøvrigt samme aften valgt til dets første formand.

Selv skriver kaptajn Gjørup om Selskabets stiftelse således: Stiftelsen af Selskabet De danske Forsvarsbrødre i København ligesom lå i luften. Der havde allerede nogen tid i provinsen bestået flere Forsvarsbroderselskaber - den mægtige tilslutning til Vaabenbroderselskabet, det havde ved nytår 1879 26.581 medlemmer, men havde nu lukket for tilgangen - og tanken at

*Kaptajn Michael Gjørup.
Selskabets stifter og første formand.*

optage tidligere soldater, der dog ikke var så gamle, at de havde fået deres ilddåb, var opgivet - alt dette havde forberedt jordbunden for et københavnsk Forsvarsbroderselskab. Da jeg den gang, skriver Gjørup, var i bestyrelsen for Vaabenbrødrenes københavnske afdeling, fulgte jeg den nye bevægelse med stor opmærksomhed og fattede planer om at danne et forsvarsbroderselskab, der blandt andre opgaver også skulle have den at blive centret for hovedstadens nationale liv. Jeg talte med flere ældre og yngre mænd herom, og alle fandt det rigtigt, at også Vaabenbrødre deltog i dannelsen af det nye selskab. En søndag i januar måned samledes i boghandler Gandrups villa på Lindevej, seks af mig indbudte herrer for at deltage i diskussionen til love for Selskabet De danske Forsvarsbrødre i København. De seks herrer var: Vaabenbrødrene billedskærer August Nielsen, fabrikant C. Fries, inspektør D. Juhl og detailhandler C. Christensen, de to yngre herrer var boghandler Gandrup og premierløjtnant Th. Petersen af artilleriet.

Den ovenfor nævnte generalforsamling var resultatet, hvor udkastet til love blev vedtaget, og her skal nævnes, at Grundloven den dag i dag, hvor vi fejrer 100-års jubilæet, stadig er uforandret i affattelse og udformning.

Kaptajn Gjørup blev som nævnt den første mand, der stod i spidsen for Selskabet, og til den første bestyrelse blev yderligere valgt de seks andre indbydere, plus malermester Schmidt og oversergent Sørensen fra artilleriet.

I lovene er der vedtaget oprettelse af en domstol for Selskabet, der skulle afgøre alle indre tvister, og til første formand for denne domstol valgtes den tilstedeværende oberst Wedege.

Forud for den 29. januar findes intet om planen til Selskabets dannelse offentliggjort, men pressen har været indbudt til mødet, thi ihvertfald en del af de daværende blade bragte referat deraf.

»Dagstelegraf« meddeler, at kaptajn Gjørup ved mødet oplyste, at »Idéen til Selskabets stiftelse er opstået på en naturlig måde i provinsen hos dem, der ikke, navnlig efter at Vaabenbrødrene i fjor havde afsluttet selskabets omfang, kunne blive medlemmer af dette selskab, og som kunne ønske at samles med deres militære kammerater i en forening«. Bladet noterer dernæst, at de mellem 50 og 60 tilstedeværende énstemmigt vedtog at oprette Selskabet. Ligeledes vedtoges det forelagte udkast til love, ialt væsentligt affattede i overensstemmelse med lovene for Vaabenbrødrene. Endelig tilføjer bladet følgende linier, der ligesom giver en forudanelse om de stridigheder, som senere skulle finde sted indenfor Selskabet, og som det viste sin store livskraft ved at overvinde.

»Under diskussionen viste det sig iøvrigt, at indbyderne, der havde udarbejdet lovene, ikke i flere punkter var enige om disses indhold, men der opnåedes dog uden vanskelighed enighed om de forskellige mindre uoverens-

stemmelse.«

»Dagbladet« anslår antallet af deltagere i stiftelsesmødet til 60. Bladet refererer, at kaptajn Gjørup oplyste, at han ikke selv havde affattet idéen til et selskab, der skulle kalde sig De danske Forsvarsbrødre, men at tanken om et sådant var opstået i provinsen blandt folk, der ikke kunne være med i selskabet »De danske Vaabenbrødre«. Der havde derfor dannet sig flere små selskaber på forskellige steder i landet, hvilket under navn af Forsvarsbrødre allerede havde virket meget godt.

Dette selskab ville altid række de danske Vaabenbrødre en broderlig hånd. For at blive medlem af Vaabenbrødeselskabet måtte man have deltaget i en af vore krige. Det selskab, hvis dannelse her foresloges, stillede ikke en sådan fordring, men ville optage ældre og yngre militære, og da der hver dag fødtes nye danske landsoldater, ville det aldrig kunne dø ud. Dets formål var dels af patriotisk natur, såsom at mindes vor krigshistories smukkeste dage og at støtte enhver bestræbelse, der har til formål at styrke hærens og flådens kampdygtighed, og dels af velgørende natur.

»Berlingske Tidende«s referat falder omtrent sammen hermed. Det fremhæves deri, at Vaabenbrødrenes love er lagt til grund for lovene for det nye selskab, og at også »De danske Forsvarsbrødre« væsentligt ville være et selskab til gensidig understøttelse.

»Fædrelandet« noterede den 30. januar, at der under navnet »De danske Forsvarsbrødre« igår stiftedes et selskab, hvis formål dels er at vedligeholde folkets krigeriske ånd og støtte bestræbelsen for at styrke hærens og flådens kampdygtighed, dels er af velgørende natur, nemlig ved at oprette syge-, understøttelses-, begravelses- og alderdomsforsørgelseskasser, samt understøtte de i krig udkommanderede medlemmers familier. Endelig er det til hensigt at forene medlemmerne ved ugentlige sammenkomster m.m. Til sidst nævner bladet vedtagelsen af lovene, og at kontingentet sættes til 10 øre ugentlig.

Man har i disse forskellige referater et tro billede af Selskabet, af de forhandlinger, som knyttedes til det, af de smukke tanker, der lå til grund for dets stiftelse, og det er interessant at se, hvorledes hver enkelt af referenterne efter sin opfattelse har skudt henholdsvis Selskabets patriotiske karakter eller dets velgørende formål stærkest frem, de to sider af Selskabets virke, som senere skulle gå op i en højere enhed.

Det første bestyrelsesmøde.

Få dage efter stiftelsesmødet afholdtes det første grundlæggende bestyrelsesmøde. Hvor længe dette møde har varet, oplyser protokollen intet om, men det har sikkert taget tid, thi antallet af beslutninger var stort. Vi fremlægger protokoltilførslen fra mødet i dens helhed, kortfattet, skematisk som den er:

1. Det vedtages enstemmigt, at diskussionen i bestyrelsesmøderne holdes hemmelig.
2. Formanden meddeler at have modtaget et telegram fra Forsvarsbrødrerselskabet i Nykøbing på Falster med lykønskning i anledning af Selskabets stiftelse her. - Formanden havde takket pr. telegram.
3. Der vedtages enstemmigt at antage tidligere underofficer i marinen, Krogh, til bud ved Selskabet mod en månedlig betaling af 20 kr.
4. Det vedtages enstemmigt at indrykke en opfordring i dagbladene, så vidt muligt gratis, om indtræden i Selskabet.
5. En priskurant fra Selskabets vært, gældende på mødeaftenerne fra kl. 7-12, fremlagdes og godkendtes enstemmigt.
6. Det vedtages enstemmigt at ansætte skræder Olsen ved garderoben i Selskabets lokale. 5 øre fastsattes som takst.
7. Det vedtages enstemmigt at anskaffe et foreløbigt adgangskort samt dets form.
8. Det vedtages enstemmigt, at kontingentopkrævningen begynder fra lørdagen den 1ste februar.
9. Emblemets form vedtages énstemmigt.
10. Det overdrages enstemmigt formanden at bringe foredrag i stand til fredag den 14de ds.
11. Det vedtages enstemmigt til foråret at anmode Hs. Majestæt Kongen om at være Selskabets protektor.
12. Det vedtages enstemmigt, at Selskabets mærke skal bestå i bogstaverne D.F.B. med to korslagte faner over og en krone ovenover, og imellem disse »Danske Forsvars Brødre«. En rettelse i protokollen tyder på, at det først har været påtænkt at anvende bogstaverne D.F.S. Dansk Forsvarsbrødre Selskab, men at dette er blevet opgivet.
13. Det vedtages enstemmigt, at på mødeaftenerne skal et af bestyrelsesmedlemmerne være til stede som jourhavende, og rækkefølgen fastsloges ved lodtrækning: Nr. 1 Juhl, nr. 2 Sørensen, nr. 3 Fries, nr. 4 Christensen, nr. 5 Th. Petersen, nr. 6 Schmidt, nr. 7 Gandrup, nr. 8 Nielsen.
14. Kontingentkvikteringens form vedtages enstemmigt.
15. »Nordisk Folkeblad« antages enstemmigt til Selskabets officielle organ, idet udgiveren har indrømmet Selskabets medlemmer dette til en moderat pris af 50 øre kvartalet.
16. Det vedtages enstemmigt at anskaffe en tavle til opslag i Selskabets lokale i nær fremtid.
17. Det vedtages enstemmigt at indsætte Selskabets midler i Arbejderban-

ken.

18. Det vedtages, at oversergent Sørensen fungerer som sekretær i bestyrelsesmøderne.

Mødet var fuldtalligt, og protokollen var underskrevet af samtlige ni bestyrelsesmedlemmer.

Det i protokollen omtalte lokale var på Østergade 15 (»Kongens Klub«).

Budet Krogh fungerede kun nogle få dage.

Det første foredrag, 14. januar, holdtes af formanden. Samme dag fandt det andet bestyrelsesmøde sted.

Med emblemet eksperimenteredes en del, og dets udformning var flere gange på dagsordenen i bestyrelsesmøderne.

»Nordisk Folkeblad« var kun officielt organ for selskabet i kortere tid. Med undtagelse af en artikel af kaptajn Gjørup bragte bladet, der var et illustreret underholdningsblad, kun ganske små meddelelser i avertissementsform om Selskabet. Dannelsen af Forsvarsbroderselskabet i København gav, i henhold hertil, stødet til en forøget forsvarsbroderbevægelse i provinsbyerne, idet der stiftedes nye selskaber i dette år i flere byer, bl.a. i Kolding, Silkeborg og Holbæk. Senere var »Folkets Avis« en tid »officielt organ«, idet bladet tilstod Selskabet fri avertering, men tilsidst kom »Kundgjørelsen« som det eneste virkeligt officielle meddelelsesmiddel.

Opfordringen

til at indtræde i Selskabet fremkom i de nærmeste dage efter bestyrelsesmødet - vi har fundet den i »Fædrelandet« for den 7. februar. Den lød

»I lighed med, hvad der alt på flere steder er sket i provinsen, er der på et konstitueret møde i København den 29de januar d.å. af ældre og yngre mænd, der har tjent eller tjener i den danske hær og flåde, blevet dannet et dansk Forsvarsbroderselskab. Det er vedtaget, at tidligere medlemmer af de tre københavnske korps: Studenterkorpset, Livjægerkorpset og Borgerbevæbningen kan indtræde i Selskabet som ordinære medlemmer. Kontingentet er 10 øre ugentlig. 1 krone betales i indtrædelsespenge. Livsvarige medlemmer kan de blive, som en gang for alle betaler 400 kr. eller 100 kr. i fire efter hinanden følgende år.«

Derefter anføres ordlyden af Selskabets grundlov, og »ærede medborgere«, som »samstemme med denne grundlov«, indbydes til at indmelde sig.

Opfordringen bar god frugt. Medlemmerne strømmede livligt ind. Det lykkedes at skabe et fornøjeligt kammeratligt samvær ved de ugentlige sammenkomster i »Kongens Klub«, jævnlige foredrag øvede tiltrækning på de ældre, og aftenunderholdninger og hyppige sammenkomster med

påfølgende dans trak ikke blot de ældre, men i endnu højere grad de unge til Selskabet, så at indmeldelserne skete i store tal, ganske vist også fulgt af mange udmeldelser, men dog således, at der blev overskud, at Selskabet hurtigt fik et forholdsvis anseligt medlemstal.

FORSVARSRØDRE OG VAABENRØDRE.

Medens Selskabet i det hele modtoges med velvillig sympati i hovedstaden, vakte dets oprettelse mærkelig nok en forbigående bevægelse i selskabet »De Danske Vaabenbrødre«, som jo dog var afsluttet, og som af mange grunde skulle synes at måtte se på den nye bevægelse med særlig forståelse. En væsentlig grund til Vaabenbrødrenes betænkeligheder må søges i den omstændighed, at Forsvarsbroderselskabet i virkeligheden delvis stiftedes af Vaabenbrødre, et forhold, som måske nok kunne angribes efter et strengt organisationssynspunkt, ligeså vel som at endog to medlemmer af Vaabenbrødrenes bestyrelse også blev bestyrelsesmedlemmer i »De danske Forsvarsbrødre«. Det var naturligvis denne bevægelse indenfor Vaabenbrødrene, som gav anledning til en beroligende artikel af Gjørup i »Nordisk Folkeblad« for den 9. marts. Efter en indledning med omtale af det gamle og det nystiftede selskab skriver kaptajn Gjørup:

»Nogen rivalitet mellem de to selskaber vil aldrig kunne opstå; dette kan kun påstås af dem, som se med onde øjne på vore nationale rørelser, tværtimod arbejde de hver for sig på sin måde til samme mål: at styrke og bevare kærligheden til konge og fædreland. Når man så hen til de mange små Forsvarsbroderselskaber, der i de sidste år havde dannet sig i provinserne, var det kun et tidsspørgsmål, når et sådant ville danne sig i København, ja, jeg har i de sidste dage hørt beklagelser over, at vi som havde stiftet Selskabet, havde foregrebet andres tanker, at disse andre allerede i lang tid havde tænkt på at danne et lignende selskab o.s.v.«.

Artiklen slutter med følgende linier, hvor man vil se, at forfatteren benytter lejligheden til at fastslå selskabets upolitiske karakter.

»Forsvarsbroderselskabet henvender sig især til de unge, det opfordrer dem til at træde ind i et selskab, der vil stræbe efter at være midtpunktet for et stærkt og sundt nationalt liv i vor hovedstad, der vil holde den adspaltede døgnpolitik udenfor sine døre og søge at samle kræfterne til arbejde for alt godt og smukt. Forsvarsbroderselskabet vil med tiden ligesom Vaabenbrødrenes Selskab kunne hjælpe sine trængende medlemmer; når dette kan ske, beror dels på, hvor stort medlemstallet bliver, og dels på, hvor mange af samfundets bedre stillede borgere der indmelder sig.«

Stormen i Vaabenbroderselskabet - dets københavnske afdeling naturligvis - lod sig imidlertid foreløbig ikke afværge. I slutningen af marts afholdtes en livlig generalforsamling i afdelingen, og det vedtoges her, at ingen, der var bestyrelsesmedlem i afdelingen, kunne være medlem af noget andet lignende selskabs bestyrelse. Vedtagelsen var direkte rettet mod Forsvarsbrødrene, og den havde til følge, at kaptajn Gjørup udtrådte af Vaabenbrødrenes bestyrelse og altså blev som formand for Forsvarsbrødrene, medens omvendt fabrikant Fries sagde farvel til Forsvarsbrødrene og blev hos Vaabenbrødrene.

Premierløjtnant Raabye, som var suppleant, indtrådte i stedet.

Hele bevægelsen, var, som skrevet foran, forbigående. Udenfor København var der den bedste forståelse mellem Forsvarsbrødre og Vaabenbrødre, og inden ret længe blev det samme tilfældet i København, og snart indbødes Vaabenbrødreafdelingens formand, Justitsråd Hartvigsen, til Forsvarsbrødrenes fester. Forholdet mellem de to selskaber blev intimere og venskabeligere år for år, og det besegledes tilsidst ved, at såvel De danske Vaabenbrødres hovedforenings formand, general Glahn, som den københavnske afdelings formand, kammersanger Simonsen, blev æresmedlemmer i »De danske Forsvarsbrødre«.

Medlemstallet

Medlemstallet har gennem tiderne været skiftende, svarende til de følelsesmæssige og nationale strømninger i befolkningen og de enkelte formænds og bestyrelseres evne til at tegne selskabet og dermed anspore tidligere soldater til at melde sig i vor kreds.

I juni 1879 - altså 5 måneder efter den stiftende generalforsamling - er medlemstallet allerede nået 476 og er i fortsat stigning året ud til 1140 ved nytår 1880.

I de næste 20 år lykkedes det at fordoble medlemstallet, således at Selskabet ved århundredeskiftet udgjorde 2043 medlemmer.

Dette skulle dog vise sig at blive endnu højere. I perioden fra 1913 til 1927 - under formanden, kaptajn R.C. Schølers dygtige ledelse - kulminerede vort medlemstal, idet det næsten atter blev fordoblet. I midten af tyverne nærmede medlemstallet sig stærkt 5000.

Under nedgangsperioden i 30'erne og den svære tid under besættelsen fra 1940 til 1945 blev Selskabet næsten halveret, og selvom der i årene efter formandsskiftet i 1946 kunne spores en mindre fremgang, måtte det dog konstateres, at Selskabet ved 75-års jubilæet i 1954 kun udgjorde 1246 brødre.

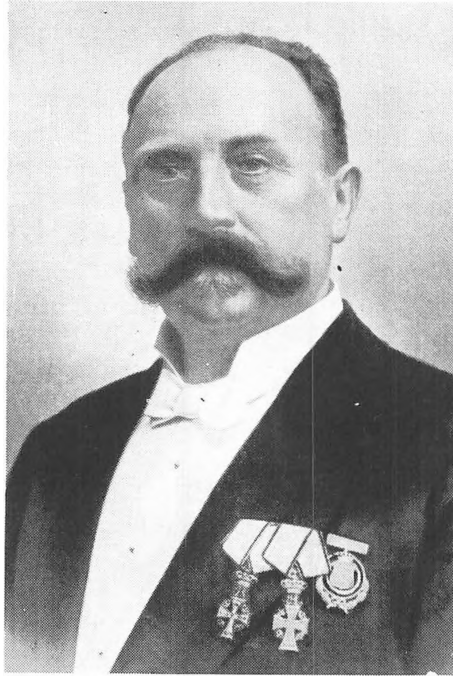
Forsvarsbrødrene i København var dog ikke ene om at notere sig denne tendens. Foreningsliv i traditionel forstand var under tilbagegang overalt, og omkring 1970 talte vort Selskab kun godt og vel 500 brødre; afgangens var større end tilgangen, og det stod bestyrelsen klart, at ekstraordinære foranstaltninger måtte iværksættes.

Under mottoet »hver broder skaffer en ny, og vi bliver dobbelt så mange« lykkedes det de næste år at vende billedet derhen, at tilgangen atter blev større end den naturlige afgang, og vi kan her op under 100-års jubilæet glæde os over et medlemstal, der stærkt nærmer sig 800, og med fortsat stigende tendens.

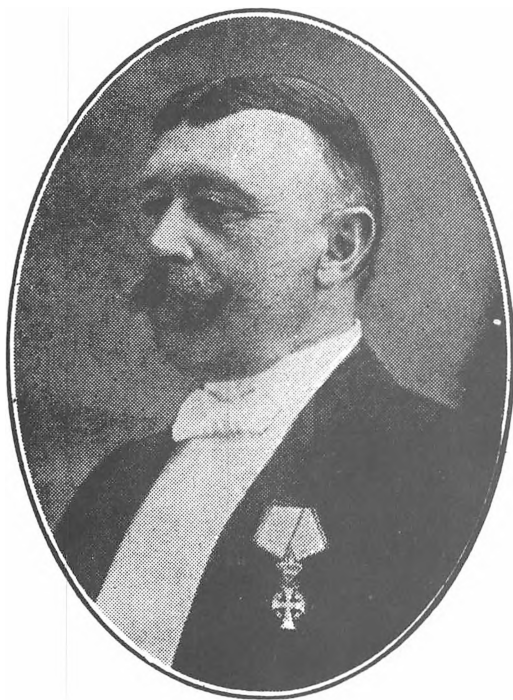
Det er mange brødres utrættelige indsats, der har givet dette smukke resultat, samt de enkelte afdelingers stedse bestræbelser for at hverve nye deltagere til de forskellige aktiviteter, idet det må erkendes, at det er gennem disse, at den løbende tilgang og fornyelse i hovedsagen finder sted.

I Selskabet kan optages enhver dansk mand, der tjener eller har tjent et af det danske forsvars 3 værn, i Hjemmeværnet eller Civilforsvaret, i Den danske Brigade i Sverige (1940-45) eller i allierede styrker efter 1940.

Han skal endvidere være fyldt 18 år og indmeldes af en broder i Selskabet. Ingen, der er dømt for vanærende handling, kan blive eller vedblive at være medlem af Selskabet.

*Oldermænd Wilhelm Juul.
Formand 1888 - 1909.*

*Kaptajn, fabrikant L. Weihe.
Formand 1909 - 1913.*

*Kaptajn R.C. Schøler.
Formand 1913 - 1927.*

*Folketingsmand, forpagter J. Ulrich.
Formand 1927 - 1943*

***Kaptajn Arne Stevns.
Formand 1943 - 1946.***

*Godsejer, ingeniør Oliver Sandberg.
Formand 1946-1971.*

*Plantageejer O. V. Andersen.
Formand 1972 -*

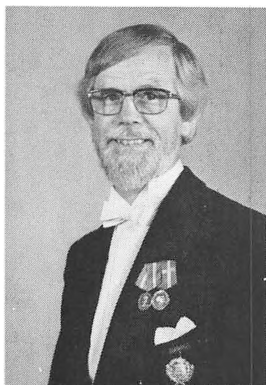
DEN ØVRIGE BESTYRELSE

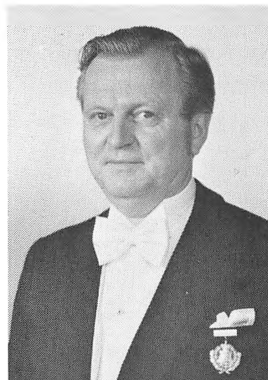
Grosserer O.E. Andersen

Lagerchef P.E. Lorentzen

Major P.L.O. Jensen

Vognmand G. Plambeck

Kaptajn J. Jørgensen

Forvalter H. Thomsen

Vore æresøvere

Gennem årene har vi været i nøje kontakt med v ledere - alt ifølge vor formålsparagraf, der siger enhver våbenfør mand betragter det som en fædrelandet såvel i fredstid som i krigstid, samt forsvarsviljen i det danske folk. Disse form naturlig tilknytning til værnenes øverste chefer

Det blev meget tidligt i vort selskabs histor øverste chefer for de forskellige våbenarter til samt enkelte andre, der i ganske særlig grad forsvarssagen.

Den første æresøverste blev udnævnt i 1888 -) dennes afgang som formand, kaptajn M. Gjører) haft den ære, at følgende af selskabet højt selskabet den glæde at ville indtræde som ære:

Generalmajor, friherre J.Z. Rudbeck *)

Kammerherre C.V.B. Castenschiold

Viceadmiral N.F. Ravn

Generalløjtnant J.J. Bahnson

Generalmajor Th. v. Freisleben

Kontraadmiral Wm. Carstensen

Generalmajor V.H.O. Madsen

Generalløjtnant C. Lütken

Generalmajor W.E. Lemvig

Generalmajor J.F. Hegermann-Lindencrone

Generalløjtnant J.V.C. Gørtz

Generalmajor Palle Berthelsen

** Svensk, frivillig officer, der deltog i krig
udnævnt til æresøverste den 23. juli .*

Kontraadmiral C.G. Middelboe	1914
Oberstløjtnant V.A. Thalbitzer	1917
Generalmajor H. Holbøll	1917
Generalmajor A.G. Nyholm	1917
Generalløjtnant Elis Wolff	1919
Viceadmiral A.F.M. Evers	1919
Konseilspræsident Klaus Berntsen	1920
Generalmajor Holten Castenschiold	1923
Generalløjtnant A.G. Nyholm	1923
Oberst H. Parkov	1923
Kontreadmiral C. Carstensen	1925
Kaptajn L. Bentzon	1926
Generalmajor L. Ernst	1929
Generalmajor M. Nørresøe	1929
Generalmajor M. Birke	1929
Viceadmiral G.C. Amdrup	1929
Generalmajor W. Prior	1939
Generalmajor C. Jacobsen	1939
Generalløjtnant E. Gørtz	1941
Generalmajor, baron Bille Brahe	1941
Hs. kgl. Højhed Prins Knud	*
Generalløjtnant E. With	*
Viceadmiral A.H. Vedel	*
Generalmajor E. Leschly	*
Generalmajor C.A. Friis	*
Generalmajor S.G. Gallisen	*
Generalmajor Vagn Bennike	*
Generalmajor S.E. Johnstad-Møller	*
Generalmajor T.K. Thygesen	*

**) udnævnt i perioden 1942 - 1950.*

Generalmajor K. Knudtzon	1951
Admiral E.J.C. Qvistgaard	1952
Generaløjtnant E. Møller	1952
Generaløjtnant C. Førslev	1952
Kommandør I. Ibsen	1952
Generalmajor F.L. Hvalkof	1954
Generalmajor E.M. Nordentoft	1954
Generalmajor Erik Kragh	1954
Generalmajor A. Storch	1956
Generaløjtnant Viggo Hjalf	1959
Generaløjtnant V. Jacobsen	1959
Viceadmiral H. Nyholm	1959
Viceadmiral S. Pontoppidan	1964
Generaløjtnant E. H. Wolff	1964
Generalmajor Aage Jansen	1964
Generalmajor Hans Andersen	1964
Generalmajor E. Digmann	1964
General Erik Ramberg	1964
Generalmajor H.I. Pagh	1964
Viceadmiral S. Thostrup	1967
Generalmajor E. Lund	1968
Generaløjtnant O. Blixenkroner-Møller	1969
Generalmajor N. Holst Sørensen	1974
Generalmajor A.C.B. Vegger	1974

Generalmajor V.H.O. Madsen

Generalmajor V.H.O. Madsen var en af Selskabets markante skikkelser. Han blev æresøverste i 1904, og fra 1908 og indtil sin død i 1917 var han tillige præsident for De samvirkende danske Forsvarsbroderselskaber.

General Madsen var krigsminister i perioden 1901-1905 og direktør for »Dansk Gradmåling« fra 1907 til 1917.

Generalmajor V.H.O. Madsen opfandt rekylgeværet i 1885 (Madsen-geværet), der blev anvendt i den danske hær fra 1903 til 1963.

Maskingevær med »madsensystemet« anvendes endnu af mange lande i verden.

Selskabets æresmedlemmer

*Realskolebestyrer A. Schmidt -
selskabets første æresmedlem.*

For ganske særlig indsats indenfor bestyrelsen eller som menigt medlem af selskabet, samt til øvrige personer, der i særlig grad har ydet os hjælp og støtte i vort arbejde, har selskabet lige fra første færd hædret sådanne med en udnævnelse til æresmedlem af selskabet.

At kriteriet for en sådan udnævnelse er høj kan bl.a. ses af det forholdsvise lille antal personer, der gennem de forløbne 100 år har gjort sig fortjent til denne udmærkelse.

Den 29. januar 1881 blev realskolebestyrer A. Schmidt udnævnt til selskabets første æresmedlem, og i tiden derefter har følgende modtaget denne vor største hædersbevisning:

Institutbestyrerinde, frk. Køhler	1883
Translatør J. Thorsøe	1884
Kammerherre Grüner	1885
Kgl. kammersanger Niels Juel Simonsen	1891
Generalmajor E. Glahn	1892
Kommandør P.F. Giødesen	1903
Detailhandler C.A. Christensen	1904
Kapelmeister, kgl. syngemester F.A. Hemmer	1904
Pastor Frederik Gredsted	1909
Kaptajn W. Weiss	1911

Tømremester V. Fussing	1911
Kgl. kammersanger Peter Cornelius	1911
Kammerråd C. Wivel	1913
Direktør Vilhelm Lassen	1913
Slagtermester Chr. Mogensen	1918
Murermester J.J. Bruun	1919
Direktør Anders Jensen	1919
Amtsfuldmægtig C.J. Fahlen	1923
Murermester Chr. Rasmussen	1923
Grosserer H.F.G. Loranger	1927
Boghandler Axel Andersen	1929
Rodemester J.C. Krogh	1929
Grosserer Louis C. Hansen	1934
Vexelerer Chr. Petersen	1937
Stenhugger Holberg Hansen	1937
Isenkræmmer L. Chr. Andersen	1942
Manufakturhandler Ferd. Seeger	1942
Fru Ellis Wimmer	1944
Overretssagfører Aage Park	1944
Direktør E. Boeck-Hansen	1949
Bogtrykker J.A. Kloster	1949
Hovmester Gyldner	1950
Grosserer E. Hartfeldt	1950
Kaptajn H.A.R. Hansson	1951
Skræddermester M. Jensen	1953
Politiassistent P.O. Madsen	1954
Komponist C.H. Debois	1954
Købmand William Stensbøl	1954
Direktør E. Weinold	1957
Guldsmed P. Enge	1957

Afdelingschef Hein Jantzen	1959
Gymnastiklærer E. Sivertsen	1963
Fabrikant V. Weihe	1969
Lagerforvalter Henry Rasmussen	1969

Fru Ellis Wimmer

Vort 2. og hidtil sidste kvindelige æresmedlem, fru Ellis Wimmer, var datter af selskabets afdøde æresmedlem Louis Hansen og var lige fra barns ben en hyppig gæst ved vore fester og sammenkomster.

Navnlig havde skytterne fru Wimmers bevågenhed, hvilket hun gennem årene beviste på den smukkeste måde.

Ved selskabets 75-års jubilæum i 1954 skænkede fru Wimmer 1.500 kr. til hjælp til den smukke silkefane, der i dag føres ved vore arrangementer. Fru Ellis Wimmer afgang ved døden den 7. november 1974.

SELSKABETS ÆRESFORMAND

Ved formandsskiftet i 1971 blev det enstemmigt besluttet at udnævne den afgående formand

Hofjægermester, ingeniør Oliver Sandberg
til selskabets æresformand.

Ingen i selskabet har tidligere opnået denne hædersbevisning.

De største dage

25-ÅRS JUBILÆET

Den 29. januar 1904 fejrede selskabet sit 25-års jubilæum ved en fest i Odd Fellow-Palæet.

Festens hædersgæst var den unge Prins Christian (Chr. X), der året før var blevet optaget som Forsvarsbroder, og Hans kgl. Højhed viste selskabet den ære at holde talen for kongen (Chr. IX).

Prins Christians tale for kongen lød i korthed således:

»Når et selskab som dette holder fest, og særlig i en anledning, som vi i aften er samlet for, da er det en naturlig trang i ethvert bryst at vende tanken til kongen.

Det gælder naturligvis særligt her, hvor alle tilstedeværende er gamle soldater og i vor konge har set et forbillede. Hans Majestæt var ung, da han trådte ind i hæren, hvor vi først så ham i spidsen for hans yndlingskorps - Hestgarden.

Han blev konge, men glemte ikke sine soldater. Jeg vil i denne forbindelse mindes de opråb, som han i krigens tid sendte til soldaterne, hver gang berømmelige og betydningsfulde gerninger var blevet udført, og hans besøg på selve krigsskuepladsen og i skanserne. Han er aldrig hørt op med at mindes sine gamle soldater, og han taler endnu med kærlighed om sin gamle garde.

Vi unge har vel ikke prøvet at stå ansigt til ansigt med fjenden, men vi har mærket begejstringen besjæle os, når Hans Majestæt ved de store revyer red langs vore rækker.

Vi ser op til vor konge med tak for den kærlighed og trofasthed, han har ladet os blive til del, og vi vil samle vore ønsker i et: Gud bevare Kongen.«

Senere modtog Prins Christian selskabets smukke fane - der var anskaffet for midler, indsamlet af selskabets damer - og slog det første søm i. Prinsen takkede damerne for den smukke indsats, og henvendt til selskabet iøvrigt sluttede prinsen:

»Det var mig en ære at blive optaget i dette selskab, og jeg vil håbe, at den tilgang, som selskabet har haft i de forløbne 25 år, må fortsætte i de kommende tider, og at selskabet vil holde sin devise højt.«

Selskabet De danske Forsvarsbrødre i København.

PROGRAM
for
Selskabets 50-Aars Jubilæumsfest

Søndag d. 27. Januar 1929 Kl. 7 $\frac{1}{2}$ i
Tivolis Koncertsal.
(Indgang fra Tietgensgade).

1. Fr. Kuhlau: Ouverturen til „Elverhøj“, Forsvarsbrødrenes Orkester, Dirigent. Broder, Vekselerer *Carl Pedersen*.
2. Sang for Kongen: Tekst af Michael Gjørup (Synges af Forsamlingen).
3. Tale for Hs Maj. Kongen: Kontreadmiral *Carl Carstensen*.
4. Sang for Danmark: „Der er et yndigt Land“ (Synges af Forsamlingen).
5. Tale for Danmark: Broder, Apoteker, Docent *N. Bjerre*.
6. *Nationale Tableauer*: Arrangementet ved Balletmester *Ove Huld* og Teatermaler *Axel Bruun*.
 - a. Danmark
 - b. Landsoldaten
 - c. Sønderjylland

Recitation af Kgl. Skuespiller *Nicolai Neliendam*.
Teksten af Broder, Premierløjtnant *Arne Stevns*.

Mellem Tableauerne:

- d. Den danske Soldat: Tekst og Melodi af Charles Kjerulff.
- e. „Modet“: Musik af Fini Henriques, Tekst af Anders W. Holm. } Kgl. Kammersanger *Peter Cornelius*.
7. Tale for Selskabet „De danske Forsvarsbrødre“, Formanden, Folketingsmand *J. Ulrich*.
8. Forsvarsbrødrenes Sang: Tekst af Axel Juel (Synges af Forsamlingen).

K O N C E R T - A F D E L I N G .

1. P. E. Lange-Müller: Aakande
 2. P. Heise: Skøn er Vaaren
 3. „ Skovensomhed
 4. Carl Nielsen: Jeg bærer med Smil min Byrde
- } Kgl. Operasangerinde, Fru *Birgit Engell*.
5. I. P. E. Hartmann: Flyv, Fugl, flyv
 6. P. Heise: Herre Konge, bliv her
 7. „ Husker Du i Høst
 8. H. Rung: Gurre
- } Kgl. Operasanger *Marius Jacobsen*.
9. H. Rung: Modersmaalet
 10. N. P. Hildebrandt: Fædrelandssang
 11. Fritz Andersen: „Hververne“, for Kor og Orkester
- } Forsvarsbrødrenes Sangkor,
Dirigent: Kapelmester *Ejnar Ferlev*.
12. Kongernes Konge: Synges af Forsamlingen.

Bal til Kl. 2. — Orkester 20 Mand under Ledelse af Br. Musikdirektør Carl Holm.

N. B. Emblemet skal bæres af alle Brødre!

NB. Paa Grund af Pladsforholdene vil der ikke blive foranstaltet noget Fællesmaaltid, men Koncertsalens Restaurant er aaben for alm. Servering.

50-ÅRS JUBILÆET.

Ved selskabets 50-års jubilæum i Tivolis Koncertsal deltog op imod 2000 mennesker - såvel brødre som indbudte gæster.

Forud for selve jubilæumsfesten samledes kl. ca. 7 en indbudt kreds ved et glas vin og et stykke kage, for at bestyrelsen på en festlig måde kunne proklamere de nye æresøverster og æresmedlemmer samt 50-års jubilarerne.

I den store forsamling af særligt indbudte bemærkedes: Hs. Excl. Generalløjtnant Ellis Wolff, Hs. Excel. Generalløjtnant Nyholm, Overpræsident Bülow, Hs. Excel. Viceadmiral G.C. Amdrup, Kontreadmiral Carl Carstensen, Generalmajor Hegermann-Lindenchrone, Generalmajor Holten Castenschield, Generalmajor M.N. Nørresøe, Generalmajor P.L.M. Birke, Generalmajor L. Ernst, Oberst H. Parkov, Murermester J.J. Bruun, Oldemand Anders Jensen og fhv. Amtsstuefuldmægtig Fahlén.

Herudover repræsentanter fra Vaabenbrødrene og en lang række kredsformænd fra De samvirkende danske Forsvarsbroderselskaber.

Formanden, folketingsmand J. Ulrich foretog udnævnelsen af de nye æresøverster og æresmedlemmer, hvorefter man uddelte 50-års hæderstegn til ialt 21 brødre, der havde været med fra selskabets stiftelse.

Efter at Viceadmiral Amdrup i en smuk tale havde takket på egne og kollegers vegne, begav selskabet sig ind i festsalen, der allerede var fyldt til sidste plads.

Kort efter ankom Hs. Majestæt Kongen, ledsaget af chefen for adjutantstaben, Oberst Dalberg og adjutant, Kaptajn, greve Trampe, til koncertsalen og blev modtaget af bestyrelsen.

Hs. kgl. Højhed Kronprinsen (Fr. IX), der netop havde overtaget Ærespræsidiat i Selskabet, havde desværre måtte melde afbud på grund af lettere sygdom.

Efter at Hs. Majestæt havde taget plads i sin loge, begyndte det planlagte program, der blev en smuk oplevelse for alle.

Som afslutning på første del af programmet talte formanden for selskabet og sluttede således:

- Ved denne lejlighed, hvor Selskabet skuer tilbage på 50 års fuldraget gerning, er der grund til at fremsætte 3 bestemte spørgsmål:

1. Er livet indenfor Selskabet nu også i de 50 år levet i overensstemmelse med vort smukke valgsprog: Med Gud for konge og fædreland?
2. Har brodersindet og kammeratskabsfølelsen nu også fået det rette udtryk?
3. Er målet, vi stræbte efter, nået?

De to første spørgsmål tør jeg besvare med ja, det sidste med nej.

Vore brødre går frivilligt ind hos os, men er hos os forpligtet til at virke i overensstemmelse med vort valgsprog, med Gud igennem det store kær-

lighedsbud: Du skal elske din næste som dig selv,
- for kongen, ved at værne hans navn og hans ære, ved at fremme kongetroskaben i det danske folk,
- for fædrelandet, ved at øve sin gerning, ikke alene til gavn for sig selv, men til gavn for det dejlige land, hvor vi lever, ved at vække den fædrelandskærlighed, der Gud ske lov er til stede i hvert enkelt menneske, ved at vedligeholde den forsvarsvilje, uden hvilken det bedste i et menneske går til grunde.

Har brodersindet og kammeratskabsfølelse nu også fået det rette udtryk? Ja, derom vidner vore humanitære foranstaltninger, hvorigennem vi har haft den glæde at kunne yde direkte hjælp til brødre og deres efterladte. Dette i forbindelse med den udmærkede ånd og tone, der altid har hersket ved vore mangfoldige sammenkomster, taler sit tydelige sprog.

Aldrig tænker brødrene på at skade hinanden, kun på at gavne, være til støtte og hjælp om ikke på anden måde, så ved et djærvt håndtryk og et venligt smil.

Det er i virkeligheden så lidt der skal til for at glæde et andet menneske, og derfor stræber vi efter at opnå den lykke og tilfredshed, der føles ved at vække glæde i en andens sind.

Er målet nået? Nej, det er det ikke, men målet er rejst, retningslinien er lagt, og enhver broder er pligtig at gøre sit til, at flere og flere samles om vor fane og enige rykker frem til gavn for vor konge, vort land og vort folk, til ære for vort gamle Selskab.

I håbet om, at nuværende og kommende brødre vil værne om Selskabets gode traditioner og føre Selskabet fremad på ærens vej, et trefoldigt leve for Selskabet.

60-ÅRS JUBILÆET.

I 1939, medens mørke skyer på Europas himmel var begyndt at trække sig sammen, fejrede Selskabet sit 60-års jubilæum ved en smuk og formfuldendt fest den 29. januar i Moltkes Palæ.

Programmet var følgende:

1. Forsvarsbrødrenes orkester.
Dirigent: Br. Carlo Petersen.
Balduin Dahl: Frederik VIII's Honnørmarch.
2. Fanen føres op.
3. Formanden, folketingsmand Johs. Ulrich byder velkommen.
4. Michael Gjørup: Sang for kongen.
5. Tale for Hs. Majestæt Kongen:
Oberst Ivan Carstensen.

Fra Selskabets 60-års jubilæum i 1939.

6. Festkantate, tekst af Axel Juel.
Komponeret for soli, kor og orkester af C.H. Debois.
1. del.
Solister:
Koncertsangerinde Johanne Christiansen.
Koncertsanger Hilmar Biehe.
7. Tale for selskabet:
Hs. Excellence generalløjtnant E. With.
8. Festkantate, 2. del.
9. Tale for Danmark:
Sognepræst Svend Nielsen.
10. Orkesteret.
C.C. Møller: Århus Tappenstreg.

Chefen for Generalkommandoen, generalløjtnant Erik With talte for selskabet, den var naturligvis præget af de begivenheder, der allerede fandt sted rundt om i Europa, og som tegnede et dystert billede for den nærmeste fremtid, men dens indhold kunne lige så godt have været brugt i dag - 40 år efter.

*Hs. Excel. generalløjtnant
Erik With.*

Generalen bragte Forsvarsbrødrene en tak for 60 års virke i fædrelandssindets ånd og fortsatte: Enhver Forsvarsbroder ved af erfaring, at der har været meget frossen jord at grave i, når det gjaldt Danmarks forsvar og værneviljen. Årsagerne har været forskellige; men den træghed, der har været at overvinde, bunder også i nogen grad i det danske folkesind. Vi er sorgløse til en grad, der minder om strudsens leg med busken. Her

blandt Forsvarsbrødrene var der aldrig rum for strudse, der stak hovedet i busken, når det gjaldt Danmarks forsvar. Tværtimod. Man lagde målbevidst sit arbejde an på at lade ungdommens fædrelandssind tømme den frosne jord med de unge hjerters glød - og i dag takker vi Forsvarsbrødrene, fordi de ikke blev forankret i fortidens minder, men også tog fremtiden i favn ved at drage ungdommen til sig og lære de unge, at der over livets materialisme er noget, der er stærkere og større: Ideerne, idealerne og ikke mindst værneviljens livsgivende idé.

For sent, når alvoren banker på døren.

Der er dyb sandhed i dette, at et folk når så langt, som dets livskraft bryder vej, og dette gælder afgjort i spørgsmålet om fædrelandets forsvar.

Vi ved alle, at der naturligvis gives en økonomisk grænse for, hvor meget et lille land kan ofre på sit forsvar, og at der gives en grænse for, hvor lidt man kan ofre, hvis kravet til selvhævdelse skal opretholdes; men vi ved også, at der ingen grænse gives for det, man ikke skal og ikke kan købe for penge: Modet - pligttrasken og offerviljen.

Når alt andet svigtede, så vort land lå uforberedt i den stund, stormen kom over os, var det den ånd, der skabte disse egenskaber, som vi med stolthed kan pege på i vore kampe for fædrelandets frihed, og det er den samme ånd, der altid har levet og er blevet holdt i ære blandt Forsvarsbrødrene.

Generaløjntant With sluttede med at udbringe et trefoldigt leve for De danske Forsvarsbrødre i København.

75-ÅRS JUBILÆET.

Lørdag og søndag den 29.-30. januar 1954 afviklede selskabet et storstilet jubilæumsarrangement, mesterligt ledet af formanden, Hofjægermester Oliver Sandberg.

Festlighederne startede lørdag kl. 0900 med kransenedlægning på tidligere formænds grave samt i Ryvangen og Garnisonskirkegården. Derefter frokost i Forsvarsbrødrenes hus for æresgæster, domstolens medlemmer samt en del øvrige gæster og nære venner af selskabet. Klokkerne 1400 til 1700 var der reception i møde- og kontorlokalerne, hvor repræsentanter fra en lang række foreninger, institutioner og sammenslutninger af national- eller soldatermæssig karakter kom til stede. Gaver, blomster og telegrammer strømmede ind, og efterhånden var lokalerne fyldt til bristepunktet af gratulanter og øvrige gæster.

Selskabet modtog endvidere en del faneplader til påsætning af den nye fane, bl.a. fra Danmarks-Samfundet, Samvirksomheden, Vaabenbroderforeningen Aarhus, 1. Kreds og DFB i Århus og Køge.

*Departementchef Erik Lindgren - tv.,
bringer formanden
Hs. Maj. Kongens hyldest.*

Søndag den 30. kl. 1700 begyndte festlighederne igen, idet en deling gardere, ikklædt uniformer fra krigene 1848-1864 - med vor gamle fane i spidsen - marcherede til Det kgl. Teater, hvor første del af festlighederne fandt sted.

Programmet var følgende:

1. Gæsterne ankommer
2. Den gamle fane føres ind
3. Prolog, skrevet af forfatteren Fr. Nygaard
4. Formanden byder velkommen
5. Udnævnelse af æresøverster
6. Indvielse af ny fane med recitation
7. Sangkoret med jubilæumskantate, 1. del
8. Festtale for Selskabet
9. 2. del af jubilæumskantate
10. Underholdning af kunstnere fra Det kgl. Teater
11. Afslutning ved formanden samt transport til Moltkes Palæ til festmiddag.

Prologen blev læst af kgl. skuespiller Palle Huld, men i aftenens øvrige underholdning optrådte ingen mindre end Det kgl. Teaters nestor - selveste Poul Reumert, der læste lige fra »Der er et yndigt land« til »Hvad fatter gør, er altid det rigtige«.

Som sidste punkt på det festlige program dansede Det kgl. Teaters fineste balletnavne ind på scenen, nemlig solodanserinde Kirsten Ralov, Inge Sand, Mona Vangsaa samt solodanserne Frank Schaufuss, Fredbjørn Fredbjørns-son og Erik Bruun.

Aftenens hædersgæst, vor æresøverste, H.K.H. Arveprins Knud måtte desværre i sidste øjeblik melde afbud til festen på grund af en beskadiget arm, men det kongelige hus var repræsenteret af H.K.H. Arveprinsessen og H.H. Prinsesse Elisabeth, der overværede hele festen såvel i Det kgl. Teater som i Moltkes Palæ.

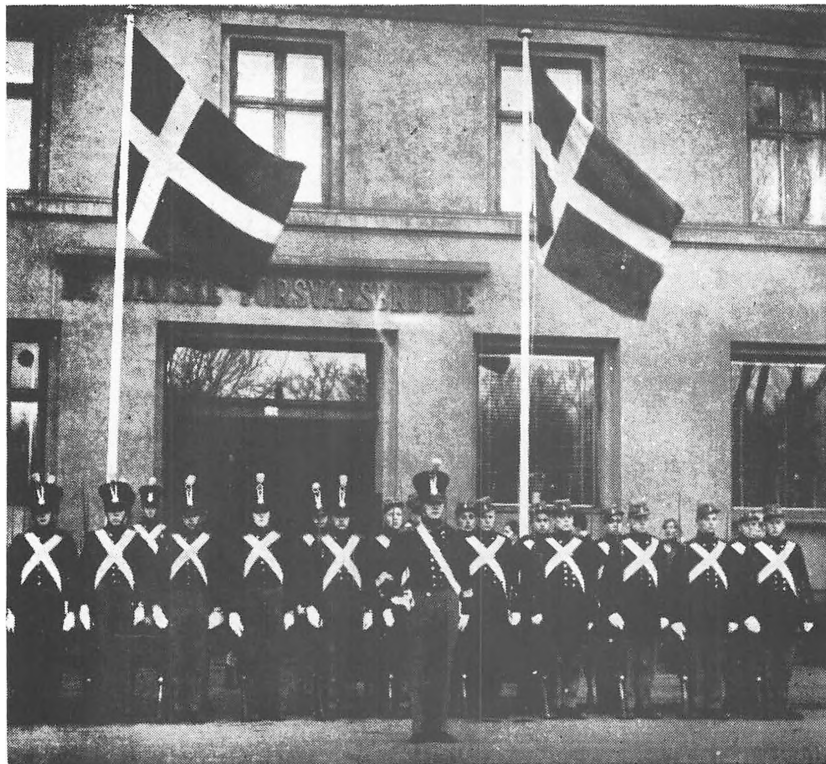

*Formanden Br. Oliver Sandberg
byder velkommen i Det kgl. Teater.*

Aftenens festtale blev holdt af forsvarschefen, Hs. Excellence admiral E.J.C. Qvistgaard, og under festmiddagen i Moltkes Palæ talte en lang række kendte personligheder, bl.a. Departementchef Erik Lindgren, Generalmajor Friis, Direktør E. Boeck Hansen fra Danmarks-Samfundet, Hofjægermester Dinesen, Danske Soldaterforeningers Landsråd, Kommandør Ipsen fra Marineforeningen, Direktør Berthold, Det kgl. Teater og mange mange flere, og alle var enige om at hylde vort Selskab for, hvad det havde betydet for det nationale liv og den forsvarsvenlige tanke i hovedstaden i de sidste 75 år.

Formanden mellem de kongelige gæster under middagen i Moltkes Palæ.

Deling fra Den kgl. Livgarde i uniformer fra de slesvigske krige foran vort hus i Gothersgade ved 75-års jubilæet i 1954.

100-ÅRS JUBILÆET.

Lørdag den 27. januar 1979 fejrer selskabet sit 100-års jubilæum med en festmiddag på Hotel Scandinavia.

Dette jubilæums forløb er endnu et ubeskrevet blad, og andre må til sin tid berette herom; men selvom tiderne er ændret, og mangt og meget er vanskeliggjort siden de her omtalte fester fandt sted, er bestyrelsen fast indstillet på at gøre sit yderste for at holde en førfuldendt jubilæumsfest, og at denne skal holdes i tidens ånd - men med skyldig hensyn til fortidens så smukke traditioner.

Men først og fremmest behøver vi brødrenes støtte, for at også vort 100-års jubilæum kan blive en succes.

Det filantropiske virke

*Legatstifter, Ritmester, baron
G. F. Th. Juel-Brockdorff.*

Udover at støtte enhver bestræbelse, der går ud på at styrke og bevare forsvarsviljen i det danske folk, har selskabet - som allerede nævnt - tillige et filantropisk sigte.

Selskabet har således gennem tiderne ydet støtte til medlemmerne eller deres efterladte i form af julehjælp, begravelseshjælp, sygehjælp og mindre, langfristede lån til små renter, sidstnævnte er dog blevet sjældnere med årene - ligesom selskabet har ydet bidrag til vedligeholdelse af krigergrave og nationale mindesmærker m.v.

Nævnte hjælpe-kasser blev alle etableret i 1880-82, og midlerne blev udelukkende tilvejebragt via medlemskontingentet, der på dette tidspunkt udgjorde 10 øre om ugen pr. medlem, samt fra overskud ved forskellige arrangementer - koncerter og bazarer m.v.

Det filantropiske virke tærede selvsagt meget på selskabets økonomi, og i de kommende år oprettedes på forskellig måde legater og fonds, hvis renteafkast årligt disponeres efter bestyrelsens nærmere bestemmelser - alt i henhold til de enkelte fundatser.

Legaterne er stiftet af gode og velmenende brødre og andre, der holdt af vort selskab og værdsatte dets arbejde. Mange af legatstifterne er forlængst gået bort, og de fundatser, som med omhu og kærlighed er udfærdiget, henligger i dag som gulnet papir i vor bankboks; men deres indhold respekteres fortsat.

Uden at fordybe sig nærmere i legaternes størrelse vil vi blot her nævne de enkelte stiftere, idet vi samtidig udtrykker vor påskønnelse og taknemmelighed.

De ærede stiftere er følgende:

Ritmester, baron Juel-Brockdorff til Meilgaards mindelegat af 1890.

Brdr. O. og F. Primes legat af 1916.

Husejer P. Pedersen og hustrus mindelegat af 1919.

Herman Averhoff og hustrus legat af 1919.

Grosserer Louis C. Hansen og hustrus mindelegat af 1929.

Frk. Jenny Marie Nielsens legat af 1931.

Grosserer George Lorange og hustrus legat af 1931.

Generalmajor P.M. Knudsen og hustrus legat af 1945.

Fhv. gårdejer, anlægsgartner Keld Ohmeyers legat af 1954.

Grosserer E. Weinold og hustrus legat af 1968.

Sporvejskonduktør J.C. Bøge og hustrus legat.

Hofjærgemester Oliver Sandbergs Jubilæumsfond af 1971.

Herud over er der af de siddende bestyrelser indstiftet følgende fonds:

Understøttelsesfonden af 1917.

Enkefonden af 1919.

Reservefonden af 1920.

Bygningsfonden af 1929.

Fond for Gamle Forsvarsbrødres vel.

Agitationsfond af 1956.

Fond af 18. juni 1960.

Fond af 1962 (livsvarige medlemmer).

Forsvarsbrødrenes Venners Fond af 1965.

Samtlige Selskabet tilhørende midler anbringes enten i sparekasser eller kreditforeningsobligationer - noteret på Selskabets navn.

Gennem de forløbne 100 år er der ca. anvendt følgende beløb til brødrenes vel:

Lån	kr. 1.000.000,-
Begravelseshjælp	kr. 250.000,-
Sygehjælp	kr. 300.000,-
Hjælp til trængende brødre og enker	kr. 160.000,-

Disse beløb er administreret af de skiftende bestyrelser, og hvis man ser på kronens værdi i dette lange spand af år, kan man forestille sig, hvor mange brødre der således har fundet hjælp og støtte i Selskabet.

I de første 25 år var det højest opnåelige lån på kr. 200,-, og sygedagpenge udgjorde 50 øre om dagen - undtagen under epidemier - og begravelseshjælp blev ydet med 10 kr., når en Forsvarsbroder havde været medlem i 2 år, og dernæst et tillæg på 5 kr. pr. år, indtil hjælpen udgjorde 50 kr. ialt.

I 1904 ses de første lovændringer for hjælpekasernerne, og i tiden herefter justeres de enkelte beløb i forhold til den løbende konjunktur i den øvrige del af samfundet.

Ved en broders død lader selskabet sig altid repræsentere efter de efterlattes ønske. I vore dage sker det diskret ved vor fanebærer og evt. et medlem af bestyrelsen, men i fordums tid var en broders bortgang til »Ryes Brigade« omgærdet med en større synlig deltagelse.

Af Selskabet jubilæumsskrift ved 25-års jubilæet i 1904 fremgår det bl.a.:

- Som det filantropiske selskab, »De danske Forsvarsbrødre« i virkeligheden er, indskrænker det sig ikke til at hjælpe den syge eller trængende forsvarsbroder i det omfang, midlerne tillader, så længe han færdes iblandt os, Selskabet viser forsvarsbroderen den sidste ære ved hans død, og det yder hans efterladte, når disse stiller krav herom, en lovbestemt hjælp ved begravelsen.

Ifølge de gældende »Regler for Forsvarsbrødre ved et medlems begravelse« kan en forsvarsbroders efterladte melde hans død på kontoret. Dette må ske mindst tre dage før begravelsen, og Selskabet bekendtgør da under sit bekendte mærke straks begravelsesdagen, tid og sted. Der tilsiges dernæst 25 medlemmer til at møde ved jordefærden. Tilsigelsen sker efter tur blandt samtlige medlemmer. Ved kisten paraderer selskabets med sørgeflor omvundne fane og to sørgemarskalker med marskalkstave. En sort fløjelspude, hvorpå Forsvarsbroderemblemet og eventuelt den afdødes ordener og medailler er befæstede, lægges på kistens låg. Endvidere befæstes på låget et sidevåben, eventuelt felttegn, således som krigsministeriet i sin tid har bifaldet det. Et bestyrelsesmedlem giver møde og ordner det fornødne.

UDDANNELSESHJÆLP.

En anden smuk virksomhed - der dog alt for tidligt måtte opgives - var ideen om at skaffe fripladser på gode skoler i København for børn af værdigt trængende brødre.

Dette var muligt ved forskellige skolebestyreres velvillige hjælp og fandt sted lige fra Selskabets første år.

På »Hr. Christensens Skole« fik selskabet således i august 1879 ialt 5 fripladser tildelt, og allerede den 2. oktober s.å. får selskabet endnu tre fripladser på »Frøken Køhlers Institut«.

Frk Køhler blev æresmedlem og vedblev i mange år at støtte selskabet. Hendes eksempel efterfulgtes meget hurtigt af skolebestyrer A. Schmidt, der tilstod tre hele og seks halve fripladser på hans Borger- og Realskole i Vingårdsstræde nr. 6. Samtidig uddeles en del fripladser til »Hr. Carlsens Danseskole«.

I 1880 fik selskabet tilstået 4 fripladser i »Cand. phil. Baggers Latin- og Realskole« på Sct. Knudsvej, og den 16. marts 1881 fik selskabet yderligere 12 fripladser af institutionsbestyrer, translatør Thorsøe på dennes »Håndværkerskole« - også hr. Thorsøe blev æresmedlem.

I foråret 1892 startede telegrafist Lund fri undervisning i tysk for medlemmers børn, et forhold, der varede ved i mange år.

Efterhånden som de enkelte skolebestyrere og andre, der havde tilstået medlemmernes børn fripladser, døde eller på anden måde trak sig tilbage, blev det vanskeligt at bibeholde de hidtidige begunstigelser. I en del år bestod ordningerne dog således, at der for de enkelte pladser kun skulle betales halv pris, men i tiden under og efter 1. Verdenskrig bortfalder også denne ordning.

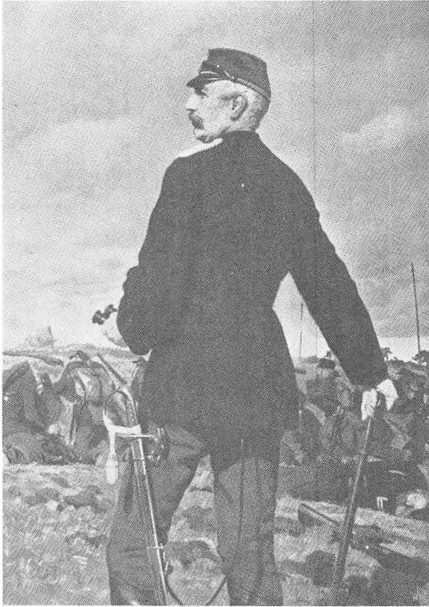
Hvor mange forsvarsbrødres børn, der nåede at nyde godt af disse skolepladser, er ikke registreret, men måske lever der endnu en ældre »dreng« eller »pige«, for hvem denne skoletid står som et smukt minde.

MINDESMÆRKER.

I april 1884 fremkom planen om at lade fremstille et maleri af General Du Plat til ophængning i den historiske samling på Frederiksborg Slot.

Der blev i begyndelsen af maj iværksat en indsamling blandt selskabets medlemmer ligesom der blev søgt støtte i samme øjemed hos provinselskaberne - hovedsagelig blandt gamle soldater, der havde tjent under generalen i 1864.

Billedet bestiltes senere hos maleren August Jerndorff for et beløb af 2500 kr. Efter i nogen tid at have været ophængt på Charlottenborg blev det i efteråret 1885 skænket til Frederiksborgmuseet, hvor det i dag hænger i stue 65, udstillings nr. 8305.

*Generalmajor Claude Du Plat,
chef for 2. division ved Dybbøl.*

*Øjeblikket er valgt under slaget den
18. april, hvor generalen faldt.*

*I baggrunden ses den sønderskudte
Dybbøl Mølle.*

*Malet i 1885 af Aug. Jerndorff for
Forsvarsbrødrene i København.*

Størrelse: 155 x 110 cm.

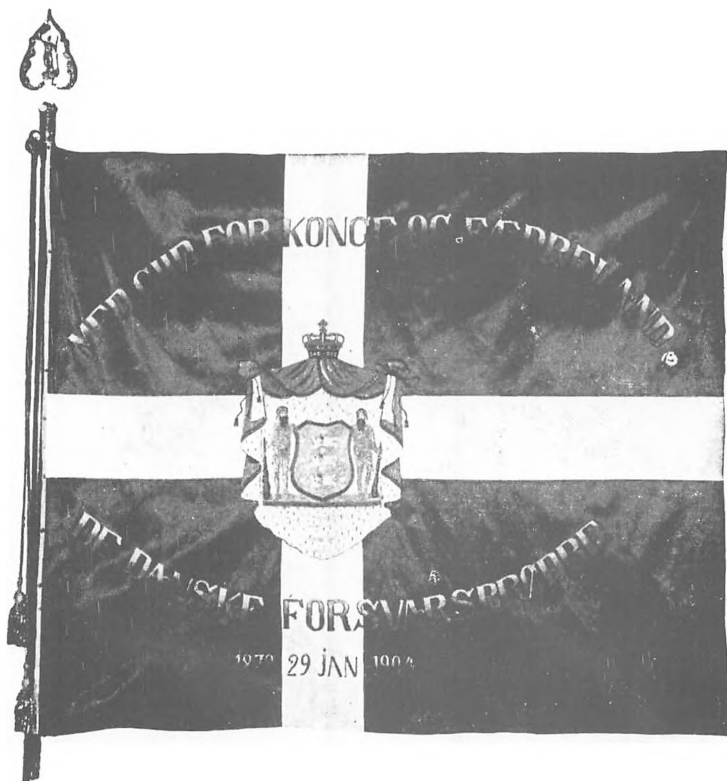
Forud for indsamlingen til billedet af Du Plat havde der i 1881 været planer om at lade opstille et monument for General Krogh (Sejrsmonumentet for slaget ved Isted). Der blev arbejdet en hel del med sagen, og i slutningen af året blev der bestilt en model af monumentet hos billedhugger Paulsen. Projektet blev dog for kostbart, og tanken blev opgivet i foråret 1882.

Modellen til monumentet findes nu på Aalholm Slot.

Udover de her nævnte initiativer, er der af selskabets midler ydet støtte til rejsning, restaurering og vedligeholdelse af nationale og militære mindesmærker m.v.; ikke blot i det Storkøbenhavnske område med bl.a. også i Nord- og Sydslesvig.

I denne forbindelse skal det sluttelig nævnes, at det var Br. sten- og billedhugger H. Holberg-Hansen - mangeårig formand for vore skytter, der i 1945 skænkede den af Forsvarsbrødrene rejste oblist over faldne danske ved Søgård.

Selskabets faner

Allerede på det første bestyrelsesmøde den 2. februar 1879 besluttedes det at anskaffe en fane.

I de kommende år lægges store bestræbelser for dagen for at skaffe de nødvendige midler til dette formål, og dengang - som nu - var anskaffelsen af en fane en særdeles kostbar affære.

Der afholdes allerede den 7. september en fanefest på Wodrofflund med tombola og bazar m.v., som gav et pænt overskud på 162 kr. og 79 øre. I maj 1880 holdtes en tilsvarende fanefest, der gav et overskud på godt og vel 200 kr.

Hvornår den nye fane blev indviet fremgår ikke helt præcis af optegnelserne, men det er en kendsgerning, at selskabet førte fane ved generalforsamlingen i 1883.

At fanen flittigt blev benyttet ses bl.a. af, at den allerede omkring århundredeskiftet er i en sådan tilstand, at det besluttes at lade den udskifte, og at dette skal ske ved en højtidelighed i forbindelse med selskabets 25-års jubilæum i 1904.

Initiativet til den nye fanes tilvejebringelse blev oprindelig taget af postmester Ed. Lund, som henvendte sig til selskabets ældste menige medlem, detailhandler C. A. Christensen. Disse to mænd i forening stillede derefter på den ordinære generalforsamling i 1901 forslag om, at man skulle søge dannet en damekomité til planens gennemførelse, og generalforsamlingen gav det sin enstemmige tilslutning. Der blev nedsat et udvalg til sagens fremme, og hertil valgtes postmester Lund, medens detailhandler Christensen ikke ønskede valg, proprietær N.C. Rasch og - som bestyrelsens repræsentant - næstformanden, kapt. Weihe. Udvalget konstituerede sig den 14. maj s.å. med Weihe som formand, Lund som kasserer og Rasch som sekretær.

Om udvalgets virksomhed foreligger følgende beretning:

- På udvalgets møde den 17de august 1901 vedtoget det at tilstille en del damer en skrivelse om at tiltræde komitéen. Følgende damer gav tilsagn herom: Fru Katinka Juul, fru Petra Lund, fru T.O. Rasch, fru justitsrådinde Sophie Møller, fru Emma Averhoff, fru Angelica Weihe, fru Christence Christensen, fru Ida Specht, fru Louise Fjeldberg, fru J. Larsen og fru Wilhelmine Krogh.

På et af udvalget den 3die september s.å. afholdt møde vedtoges det, at der ikke skulle afholdes nogen festlighed dette år, men næste år afventes for forinden at give alle selskabets medlemmer lejlighed til at blive bekendt med formålet for komitéens virksomhed.

Efter nogle småmøder samledes, efter indbydelse, de foran nævnte damer med udvalget den 18de september 1901, hvilken dag damekomitéen som sådan konstituerede sig, og ved hvilken lejlighed en i »Kundgjørelse for Selskabet De danske Forsvarsbrødre i Kjøbenhavn« for oktober 1901 optagen opfordring til brødrene blev underskrevet af samtlige medlemmer i damekomitéen.

Onsdag den 19de marts 1901 afholdtes i Larsens Lokaler, som var festligt dekorerede, en vellykket festlighed bestående af en aftenunderholdning, til hvilken komitéen havde sikret sig velvillig assistance af »Kunstnernes Mandolinklub«, fru Oda Nielsen, bassangeren hr. Carl Møller, koncertsangeren hr. Mendel Hartvig og selskabets sangkor, der hver for

sig bidrog til, at aftenen blev en, såvel i kunstnerisk som underholdende henseende, vellykket sammenkomst.

Efter aftenunderholdningen samledes en stor del af de tilstedeværende om den i Selskabets lokale opstillede tombola, der var tilvejebragt ved de mange velvilligt skænkede gaver. Samtidig med tombolaens virksomhed begyndte i de andre lokaler Tintamaresque-Theatrets forestillinger, der velvilligt udførtes af malermester E. Petersen og frue på en meget fornøjelig måde. Efter ballet havde komitéen den glæde kun at høre udtalelser om almindelig tilfredshed med hele arrangementet. Denne fest gav et overskud af 335 kr. 50 øre.

Efter at damekomitéen på forskellige møder havde arbejdet på sagens videre fremme, afholdtes onsdag den 3die december 1902 den 2den fest til fordel for anskaffelsen af den nye fane.

Denne fest, der var arrangeret på lignende måde som den 1ste, dog uden tombola, forløb på en ligeså vellykket måde. Festen gav et overskud på 127 kr. 86 øre.

Komitéen, der foruden indtægten ved de to fester havde modtaget 256 kr. 5 øre ved damernes indsamling, rådede i begyndelsen af året 1903 over en kassebeholdning på 777 kr. 82 øre, hvorfor man skred til at sætte fanen i arbejde.

Fanen, hvortil tegningen er velvilligt udført af justitsråd, arkitekt Rogert Møller, bliver, ligesom Selskabets gamle silkefane, prydet med et fanespyd, hvori ses »den tapre landsoldat«.

Den nye fane blev på komitéens vegne overdraget Selskabet på jubilæumsdagen den 29. januar 1904 af Kronprins Christian (Chr. X), der glædede alle ved sin deltagelse i festen«.

Den nye fane holdt sig godt, idet vi skal helt frem til 1950, før der atter tales om en udskiftning. Fanen var da en veteran, gammel og forslidt, ærværdig, men lidt laset.

I 1952 nedsattes en fanekomité, bestående af bestyrelsens damer - akkurat som ovenfor beskrevet i 1901.

Der blev på lignende måde iværksat forskellige aktiviteter for at skaffe de nødvendige midler, og damerne var enige om, at den nye fane skulle være den smukkeste, man havde set. Det kneb dog med at skaffe de sidste penge til dette store projekt, men til sidst trådte Danmarks-Samfundet til med et vægtigt beløb, ligesom vort æresmedlem fru Ellis Wimmer skænkede 1.500 kr. til fanefondet.

Fanen blev bestilt ved det gamle flagfirma Johannes Weilbach, hvis indehaver tillige var medlem af Selskabet. Dugen skulle være i dobbelt helsilke med rigsvåbnet og vort motto broderet i ægte guld.

Resultatet var fremragende, og alle så frem til den højtidelige indvielse,

der skulle finde sted under jubilæumsfestlighederne i Det Kongelige Teater den 29. januar 1954. I virkeligheden var hele programmet her bygget op om netop denne handling.

Den gamle fane føres ud

Forud for indvielsen læste kgl. skuespillerinde Karen Berg et meget smukt digt af Frederik Nygaard, der sluttede således:

Når nu De danske Forsvarsbrødrers kvinder
her kommer med vor flagdugs hyldestsang,
så gør vi det med Vaabenbroder-minder,
med noget, der med fortiden forbinder,
men også med den faste tro: I mænd,
I danske Forsvarsbrødre af i dag
vil værne om vort skønne, gamle flag
og løfte det mod Danmarks solopgang -!

*Kvindelige Marinere med den
nyindviede fane.
Yderst til højre:
skuespillerinden fru Karen Berg,
(selv K.M.'er).*

Selve indvielsen blev foretaget af Viceadmiral Vedel, Generalløjtnant Møller og Generalløjtnant Førslev, idet de hver slog et søm i fanen for henholdsvis Kongen, Fædrelandet og Selskabet.

Selskabets faner - såvel gamle som ny - står stolt og værdigt som en faneborg i mødelokalet i vort hus. Omend de ældre er lidt fryndet i kanten, så minder de os til stadighed om flittigt brug, såvel som festtegn ved store begivenheder og som sorgens symbol, når de stille er blevet sænket over brødrenes grave.

Vor fane føres ved alle begivenheder indenfor Selskabet. Den er vor stolthed og kæreste eje, og når vi f.eks. ved stiftelsesfesten oplever fanen ført op til tonerne af den ældgamle fanemarch, da fyldes vort sind med varme og taknemmelighed overfor dem, der skænkede Selskabet denne smukke fane - hvis lige ikke findes i noget andet Forsvarsbroderskab.

Honnør for den gamle fane på Det kgl. Teaters scene.

Fester og sammenkomster

I vor formålsparagraf hedder det tillige, at selskabet skal samle brødrene til fester og sammenkomster, for derigennem at styrke samhørigheden og den broderlige ånd.

Lige fra dets stiftelse var selskabet arnestedet for hovedstadens nationale liv, hvor vor histories smukkeste mindedage blev fejret - og med et deltagerantal så stort, at kun byens største selskabslokaler kunne komme på tale.

De største fester og sammenkomster holdtes i 80'erne i Seekamps Lokaler (senere Wittmack) på Gammelholm, i Blanchs Lokaler i Linnegade og Arbejderforeningen af 1860. I 90'erne benyttedes foruden Wittmack (Kongens Klub), Prins Vilhelms Palæ og Koncertpalæet (Odd Fellow palæet). Prins Vilhelms Palæ blev nedlagt som selskabslokaler i 1921, og herefter flyttedes de større fester til Studenterforeningen på Gyldeløvesgade samt til Weinolds Selskabslokaler, Nørrevold nr. 23, samt til Borgernes Hus i Rosenborggade.

Fra 1942 kunne en del af sammenkomsterne finde sted i Forsvarsbrødrenes nyindviede hus i Gothersgade, hvorimod større festligheder såsom stiftelsesfesten og julefesten fortsat måtte henlægges til andre selskabslokaler. I mange år holdtes stiftelsesfesten i de smukke og stilfulde lokaler i Moltkes Palæ, men da deltagerantallet - også hertil - begyndte at svinde ind, blev stiftelsesfesten henlagt til Falkoner Centrets Selskabslokaler, hvor den hidtil har været afholdt.

Stiftelsesfesten har gennem tiderne været årets højdepunkt. Det er den dag, hvor vi viser vort ansigt udadtil - den dag, hvor vi inviterer vore æresøverster og æresmedlemmer og øvrige gode venner for at sige tak for interessen for vort selskab.

Majestætens fødselsdag har altid været højtideligholdt på en ganske særlig måde. Det er ligeledes dagen, hvor selskabet fejrer sine jubilarer og uddelere hæderstegn til henholdsvis 25, 40, 50 og 60-års jubilarer. I de seneste år har vi også optaget nye brødre på denne dag, således at aftenen former sig som optagelses- og jubilarfest, hvor unge og ældre brødre hygger sig sammen ved det traditionelle brodermåltid - kogt torsk og pandekager.

Tronfølgerparret ankommer til selskabets 92-års stiftelsesfest i Moltkes Palæ, og modtages af formanden, Hofjægermester O. Sandberg. Hs. kgl. Højhed Prins Henrik bærer om halsen Forsvarsbrødrenes præsidentkæde, idet prinsen kort forinden havde modtaget udnævnelsen som ærespræsident for De samvirkende danske Forsvarsbroderselskaber.

Sidste tirsdag i august holdes der udflugt for ældre brødre - også benævnt ældre brødres skovtur. Ældre brødre er dem, der har nået pensionsalderen, og for manges vedkommende har de tillige været medlem af selskabet fra den grønne ungdom.

Turen former sig i reglen som en udflugt ud i den sjællandske natur, hvorunder der aflægges besøg på militære etablissementer eller civile virksomheder. Turens højdepunkt - den traditionelle frokost, indtages undervejs på en hyggelig landevejskro og danner således afslutning på en dejlig dag i broderligt lag.

Umiddelbart før Mortens Aften afholdes der andespil.

Andespillet har gennem alle år været en af de store sammenkomster, hvis overskud fortsat bliver anvendt bl.a. til ældre brødres skovtur og julehjælpen.

Mange københavnske handlende har gennem årene støttet andespillet med varer eller gavekort, hvilket navnligt de senere år har været medvirkende årsag til, at arrangementet endnu giver et acceptabelt overskud.

*Efter 50 års forløb mødes 2 gamle venner ved en af Selskabet arrangeret udflugt for ældre brødre. Broder V. Lillelund (tv.) og Broder H. C.S. Jørgensen.
(1954)*

Julefesten var i mere end 95 år den fest, der samlede størst deltagerantal. Til denne fest blev indbudt alle brødre med husstand. Navnlig for børnene var denne aften årets store oplevelse, men også for de voksne blev det en uforglemmelig aften - især efter at børnene var sendt hjem, og aftenens store bal tog sin begyndelse.

Traditionen holdt sig helt op til 1974, omend deltagerantallet var stedse dalende, men herefter stod det bestyrelsen klart, at juletræsfesten ikke længere kunne gennemføres. Ved tilmeldingsfristens udløb - året efter - var der kun tilmeldt 10 børn og lidt flere voksne. En kær gammel tradition var hermed afgået ved døden.

Heldigvis har vi et referat fra Julefesten i 1917, der her gengives i sin fulde ordlyd, og som giver læserne et godt indtryk af svundne tiders storhed.

- Den 26. december - anden juledag kl. 6 eftermiddag fandt Selskabet De danske Forsvarsbrødre i Københavns julefest med juletræ for børnene sted.

Omtrent 800 voksne og 500 børn samledes i Prins Wilhelms Palæ, Sct. Annæplads 13, og medens de voksne væsentligst tog plads på de for tilskuerne reserverede pladser, marcherede børnene til Riberhusmarchens toner - spillet af det 25-mands store orkester - ind i festsalen, hvor et mægtigt juletræ strålede dem i møde.

Efter marchen rundt om træet bød formanden kort velkommen og udtalte ønsket om, at både børnene og de voksne måtte tilbringe nogle glade og fornøjelige timer ved denne julefest.

Børnene sang nu til musikkens ledsagelse »Glade jul«, hvorefter pastor Gredsted i en kort tale mindede om julens betydning. Derefter fortsatte marchen rundt om træet, idet børnene nu sang »Højt fra træets grønne top«, og så uddelte bestyrelsens damer fra et langt bord i salens ene ende poserne med appelsiner, kager, nødder og konfekt m.m.

Forinden børnene i hold på ca. 150 blev ført ned i spisesalen i stueetagen, hvor der serveredes chocolate og wienerbrød, viste tryllekunstneren Eri West nogle hånd-skyggebilleder, der øjensynlig morede børnene og flere gange fremkaldte jubel-udbrud; også senere på aftenen gav Eri West en kort forestilling med tryllekunst, hvorefter børneballet fortsatte til kl. 10. Så blæste musikken af, børnene tog hjem, og så begyndte de voksnes bal efter en kort pause og fortsatte på den fornøjeligste måde til kl. 4 morgen. I ballet deltog ca. 450 voksne, en over forventning stor og glædelig tilslutning.

Selskabet „De danske Forsvarsbrødre“ i København
afholder

KARNEVAL

i Prins Vilhelms Palæ Sønd. d. 20. Febr. 1921 Kl. 7 Aften

Program:

Indgangen aabnes Kl. 6 Em.

Kl. 7 Aften: Ballet begynder i den store Sal.
Kun Deltagere i Dragt eller Domino samt maske-
rede har Adgang til Gulvet. Tilskuerne henvises
til Balkonen.

Kl. 8¹/₂: Humoristisk Underholdning ved Skue-
spillerparret **Oda og Jac. Brochorst.**

Kl. 9¹/₂: finder Demaskeringen Sted.

Kl. 10¹/₂: Optræden af Skuesp. ved Apolloteatret Hr. **Holger Petersen (Gisseman).**

Ved Klaveret Hr. HEINRICH KLEIN.

—== Ballet fortsættes til Kl. 12. ==—

Stort Orkester under Ledelse af Hr. CARL HOLM.

ADGANGSKORT for Deltagere i Karnevalet à 3 Kr. (heri indbefattet Baltegn) samt for Tilskuere à 1¹/₂ Kr. raas paa Selskabets Kontor, Stormgade 6, St., mod Forevisning af Medlemskort i Dagene fra Tirsdag den 15. til Lørdag den 19. ds., begge Dage inklusive. Adgang for Selskabets Medlemmer med Damer og parørende. Tilskuere, som efter Demaskeringen ønsker at deltage i Ballet, kan købe Baltegn à 2 Kr. ved Indgangen til Salen.

En stor og velforsynet **Maskeradegarderobe** vil forefindes, hvorfra udlejes Karnevalsdragter fra Kr. 5,00, Dominoer fra Kr. 5,00 og sælges. Hætte (høje og smaa), Næser (fra 0,50), Masker (alm. morsomme fra 0,75 og 1 Kr.), Papirkoste, Fjerkoste, Slinger og Serpenterier.

Obs! Konfetti maa ikke benyttes i Lokalet.

Festavertisement fra 1921

Forsvarsbrødrenes hus

Selskabets hjørnestein

Lige fra Selskabets stiftelse har det været de skiftende bestyrelseres mål at erhverve sit eget hus - eller blot lokaler, hvor der kunne indrettes permanent kontor og mødelokaler m.v.

Der skulle dog gå mange år, før en sådan drøm kunne realiseres, pengene var små, og gang på gang måtte selskabet skifte adresse til stor skade for selskabet og dets arbejde.

Efter stiftelsen havde selskabet kontor i den daværende kasserer, boghandler Gandrup's lejlighed. Dette forhold vedvarede, indtil han fratrådte den 19. august 1879.

Hans efterfølger måtte lægge kontor til indtil 1882, hvor Selskabet lejede et meget beskedent kontor i Pilestræde nr. 54, hvor bestyrelsen havde tilhuse i ca. 1 år. Herfra flyttedes til Nørregade nr. 48, hvor man i stueetagen fik et pænt værelse, men da ejeren kort efter selv ville benytte værelset, måtte man fortrække.

Fra oktober 1884 til april 1885 var kontoret i Peder Hvidtfeldtsstræde 16. Fra april 1885 lejedes to værelser i Skindergade nr. 33 i en gammel nu nedrevet ejendom (Yorks Passage står på grunden), men allerede året efter flyttedes til Studiestræde 17, 1. sal, hvor kassereren fik en godtgørelse for afståelse af kontoret.

I 1887 blev der lejet to værelser i stueetagen over gården i Grønnegade 21; herfra flyttede kontoret op på 1. sal i forhuset i samme ejendom i 1890.

1898 fik selskabet sit fortrinlige og centralt beliggende kontorlokale i Læderstræde 17, hvor der var et tre-fags stort værelse på første sal til ekspeditionskontor og et mindre til bestyrelses- og udvalgmøder samt et arkivrum.

Fra Læderstræde flyttede man til Stormgade nr. 6, hvor bestyrelsen bed sig fast indtil 1935.

I mellemtiden var der udfoldet store bestræbelser på at rejse penge til ønskedrømmen »Forsvarsbrødrenes Hus«, idet der på initiativ af udskrivningschef br. P.A. Toft var stiftet Forsvarsbrødrenes Bygnings-Aktieselskab. Aktierne udstedtes på henholdsvis 10, 50 og 100 kr.

Aktiekapitalen nåede allerede det første år op på kr. 56.440,-, og i de følgende år blev summen væsentlig forhøjet, målet var en aktiekapital på kr. 200.000,-. Dette var i årene 1918-1919. I 1922 var formuen vokset til over kr. 66.000,-, og allerede to år senere var aktiekapitalen steget til ca. 80.000 kroner.

Offerviljen var stor, og aktiviteten for at finde en passende ejendom var målbevidst. Huset skulle være af en sådan størrelse, at der foruden nødvendige faciliteter for bestyrelsen skulle være mulighed for at indrette lejligheder for veltjente brødre og deres familie, ligesom huset skulle kunne rumme selskabslokaler og helst skyde- og keglebane m.v.

*Oldermand, direktør Anders Jensen.
Bygningssselskabets første formand.*

Endelig i 1935 fandt man det ønskede hus, idet ejendommen Gothersgade 137 og Linnegade 39 blev udbudt til salg for en sum af kr. 370.000,-.

Den 6. december blev skødet tinglyst, og Forsvarsbrødrenes rolle som husejere var hermed en kendsgerning, men det var kun begyndelsen, mange penge skulle endnu investeres, før huset til fulde kunne leve op til de ønskede krav.

I 1941 blev den planlagte ombygning påbegyndt til en samlet pris af kr. 140.000,-; et enormt beløb; heldigvis var staten villig til at yde et lån på 50.000 kr., hvilket muliggjorde at hele projektet kunne fuldendes.

Resultatet var fremragende, og den 6. december 1942 kunne Bygnings-selskabet holde indvielse i det nye og smukke hus. Drømmen gennem en menneskealder var gået i opfyldelse.

Interiør fra det gamle kontor

*Fra bestyrelsens mødeværelse.
Døren til venstre fører
til selskabets kontor.*

Enhver københavnere af i dag kender Forsvarsbrødrenes Hus i Gothersgade. Selskabslokalernes dygtige ledere gennem årene har skabt et ry om vort hus, der ligger på højde med byens førende restauranter og selskabslokaler.

De nyrestaurerede kegle- og skydebaner anses i dag for de mest moderne af sin art i København, og anvendes af mange klubber året rundt.

Selskabet har »foden under eget bord«, hvilket kun ganske enkelte af landets øvrige selskaber har kunnet præstere.

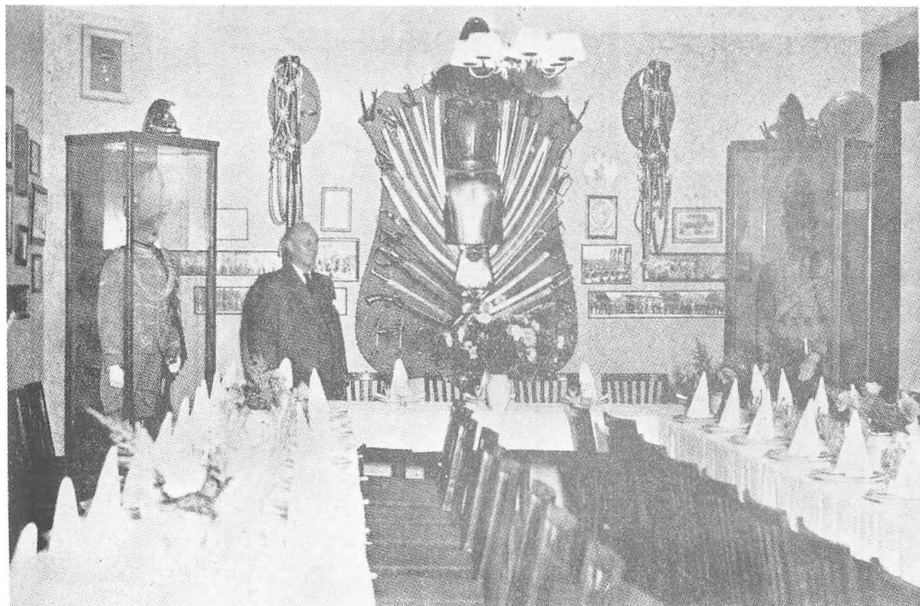
Det er brødrenes sparsommelighed, offervilje og fremsynethed gennem tiderne, der har skabt fundamentet for vort hus; først byggefondet og det senere oprettede Bygningsselskab. Men husets »forvandling« fra almindelig beboelsesejendom i slutningen af trediverne til Forsvarsbrødrenes Hus af i dag skyldes i hovedsagen vor bygmester og fortsatte administrator af vort hus - br. Oliver Sandberg.

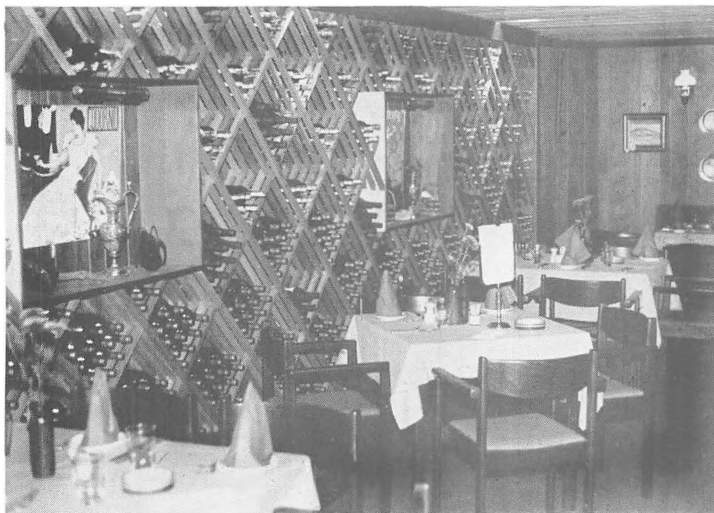
Interiør fra hallen i selskabslokalerne.

*Udsnit af Kongesalen.
I baggrunden en kopi af det kendte rytterbillede af Chr. IV.*

»Husarstuen« i Forsvarsbrødrenes hus 1942. De ophængte militarier er udlånt af husarforeningen, der var trofaste gæster i vort hus. Til venstre ses restauratør Nielsen.

Interiør fra den nye frokostrestaurant i kælderetagen, som åbnede 1. september 1978.

Vort blad

Selskabets bindeled til hver enkelt broder

I tiden fra selskabets stiftelse og frem til 1885 klarede man sig i bladmæssig henseende med at udsende »meddelelser« til brødrene, når behov herfor opstod.

I januar 1885 høres for første gang om en regelmæssig udsendelse af »Kundgjørelse for Selskabet De danske Forsvarsbrødre i Kjøbenhavn«.

Kundgjørelsen indeholdt meddelelser om arrangementer og andet af almen interesse for brødrene, men var af omfang yderst beskedent, ligesom papir og trykning var udført på billigste måde.

Kundgjørelsen holder sig dog i årene fremover og bliver omkring århundredeskiftet til et omfangsrigt blad med annoncesider, tekster i artikelform samt fotografier og andre illustrationer.

Med tiden fjernes dog det hyggelige »j«, og i 1919 skifter bladet navn til »FORSVARSBRØDRENE MEDLEMSBLAD, Selskabet De danske Forsvarsbrødre i København«, ligesom bladet fremtrådte med nyt »hoved«, identisk med øverste del af vort nuværende »broderbrev«.

I 1924 glider dette blad over i et nyt blad, der er opstået under navnet »FORSVARSBRØDEREN« med et oplag på 5.000 eksemplarer pr. måned, og fremtræder i nogle år som »Fælles organ for De danske Forsvarsbrødre« med nyt fra de enkelte kredse og selskaber, men af bl.a. annoncerne fremgår det dog stadig, at der er tale om et københavnerblad.

Bladet går ind i et fast leje og virker de næste 10 år som fællesorgan for selskaberne. I 1935 ændrer bladet atter udseende og overgår fra det københavnske selskabs administration til bladforlaget Dyva & Jeppesen.

I 1939 er der igen røre om bladets udsendelse og økonomi. Det stod virkelig alvorligt til, og bladets eksistens var i det hele taget et spørgsmål.

Krigen kom, og et blad som »FORSVARSBRODEREN« var naturligvis i søgelyset. Efter 29. august 1943 - hvor hær og flåde var opløst, var bladet en stor opmuntring for alle gamle soldater.

Ingen var i tvivl om Forsvarsbrødrenes rene linie, og beundringsværdig var det mod, der fra skribenternes side blev udvist i denne for vort land så hårde tid.

I slutningen af 1945 kommer bladet atter ud i vanskeligheder - hovedsagelig af økonomisk karakter, og overgår i januar 1946 helt i Samvirksomhedens regi og bliver således det egentlige landsblad, som vi kender det i dag.

Bladet blev redigeret af den unge og dynamiske formand for selskabet i København og formand for 1. Kreds - Br. Oliver Sandberg, der tilgodeså selskaberne i 1. Kreds (København, Gentofte-Jægersborg, Lyngby, Helsingør, Hillerød og Frederikssund) med et særligt tillæg i bladet under navnet »Særtryk for 1. Kreds«. Bladet blev iøvrigt udsendt gratis til alle brødre i 1. Kreds.

Dette forhold varede ved indtil august 1954, hvor bladet atter ændrer struktur, og nu udelukkende sendes til abonnenter for kr. 7.70 om året.

Det blad, som var en direkte efterkommer af den gamle »Kundgjørelse«, glider nu ud af selskabet i København. I september 1954 modtager brødrene det nye 4-siders medlemsblad »FORSVARSBRODEREN, Meddelelser til 1. Kreds«, der kun indeholder lokale meddelelser om kommende og afholdte arrangementer m.v. i kredsen.

Dette blad undergår dog nogen ændring i de næst følgende år, og fremtræder nu som »1. KREDS BLADET« indtil 1970, hvor det afløses af et lille skrift i halv størrelse under navnet »DE DANSKE FORSVARSBRØDRE 1. KREDS«.

Bladsamarbejdet i 1. Kreds varede ved under forskellige former indtil januar 1972, hvor Br. J. Jørgensen fremlagde et udkast til et helt nyt blad »De danske Forsvarsbrødre i København, KVARTALSNYT«.

Der havde længe været ytret ønske om mere spalteplass i 1. Kredsbladet, ligesom ønsket om at genindføre en særlig side med runde fødselsdage, nye brødre og jubilarer m.v. ofte blev fremsat på selskabets generalforsamling.

Det nye blad »KVARTALSNYT« opfyldte de stillede krav og blev modtaget som »et kært barn« af alle, og allerede i april 1973 blev der på et 1. Kreds-møde fremsat forslag om, at kredsen endnu en gang slog sig sammen i

De danske Forsvarsbrødre

I
KØBENHAVN

Stiftet 29/1 1879

Protector:

Hs. Kgl. Højhed Prins Henrik

KVARTALSNYT

et bladfællesskab. Det hidtidige 1. Kreds blad havde lidt svært under, at København havde trukket sig ud af samarbejdet, og var herefter gået ind. Samtidig sluttede dets redaktør og tidligere bestyrelsesmedlem af selskabet br. J. Ott-Ebbesen mere end 10 års virke som bladmand for Forsvarsbrødrene.

Kvartalsnyt blev således meddelelsesmiddel for samtlige selskaber i kredsen, dog således, at det fortsat tilhørte selskabet i København.

Selskabet fremstillede og administrerede bladet, hvorimod de enkelte selskaber selv stod for udsendelsen til medlemmerne.

Da bladet kun udkom én gang i kvartalet, viste der sig dog hurtigt at være nogen uenighed om, i hvilke måneder - og på hvilken tid af den pågældende måned bladet skulle udsendes. Det, der passede godt for det ene selskab, viste sig at være helt uacceptabelt for det andet og så fremdeles.

Bladsamarbejdet ophørte således allerede ved udgivelsen af julenummeret i 1973 - dog optoges fortsat meddelelser fra selskaberne i Gentofte-Jægersborg og Lyngby i første kvartal af 1974, men herefter blev Kvartalsnyt atter et rent Københavnerblad.

Ringens var hermed sluttet. Vort blad er nu et pænt lille meddelelsesmiddel i størrelse A-5, og omfatter almindeligvis kun forside, 6 tekstsider og en annonceside, men det opfylder sit formål - at være selskabets bindeled til hver enkelt broder; på samme måde som tilfældet var med selskabets allerførste »Kundgjørelse«.

Selskabets afdelinger

Bærende selskabets navn er der til dette knyttet et antal afdelinger, der gennem årene har været det bærende element i vore ugentlige mødeaftener.

Siden selskabets start har onsdag aften været den aften, hvor brødrene samledes for hver især at dyrke deres fælles interesser, hvad enten det drejede sig om sang og musik eller noget mere konkurrencepræget som skydning og keglespil eller blot et stille slag l'hombre.

Fra 1942 er klubaftenerne afholdt i vort eget hus i Gothersgade, men før den tid var de forskellige aktiviteter henlagt til lokaliteter rundt om i byen.

Der blev skelnet mellem »vinterlokaler« og »sommerlokaler«.

Vinterlokalerne var fra begyndelsen i Skindergade 41, dernæst i Pilestræde 32, hvorefter man i 90'erne tyede til Østergade 15 (Gl. Kongens Klub) og til Arbejderforeningen af 1860.

I 1896 forlagdes de ugentlige vintersammenkomster til Larsens Lokaler på Sct. Annæ Plads, og her blev selskabet lige til efteråret 1909, da Harmonien (senere Weinolds Lokaler) blev taget i brug.

Sommerlokalerne var i 80'erne på Sortedamslund, Lille Ravnsborg og tilsidst på Wodrofflund, hvor man samledes i en lang årrække.

Fra århundredeskiftet samledes man en tid i Korups Have og Lars Matthiesens Minde, hvor specielt skytterne havde til huse gennem mange år. I en længere årrække havde selskabet intet fast sommerlokale, men fra 1914 får det lokaler på Helgoland (Carlsberg Pavillonen), dernæst på Gimle og senere i Brønshøj Tivoli og på Vangehus, og herefter slås sommer- og vinterlokaler sammen hos Weinold på Nørrevold.

I det efterfølgende gives en kort orientering om disse afdelinger og deres virke.

Sangkoret

Sangkoret er næsten lige så gammelt som hovedselskabet. Det kendes af alle vore brødre, som gennem årene har kunnet glæde sig over dets præstationer.

Ideen til Forsvarsbrødrenes sangkor blev til over en bowle punch i efteråret 1879. Punch-bowlen var jo i disse dages sammenkomster symbolet på hygge og velvære, og ved dens duft og smag kom den rette spirituelle stemning frem.

Man tog straks fat på at instudere nogle fædrelandssange, der ved en given lejlighed blev sunget for selskabets medlemmer til begejstring for tilhørerne og ikke mindst for sangerne selv.

Successen var altså fastslået. Det ansprede naturligvis til større opgaver og navnlig - til bedre ydelser.

Sangkoret blev oprettet med det for øje, at gavne og fornøje selskabets medlemmer og deres familier. At dette lykkedes kan man tilfulde se af et referat fra korets 10 års stiftelsesfest den 2. november 1889 i Bochs Selskabslokaler i Linnesgade, hvori det hedder: »Lokalerne var stuvende fulde af gæster, og trapper og gange måtte tages i brug for at skaffe plads. Mange brødre kunne endog ikke forcere indgangen og måtte gå igen«.

Sangkorets gamle banner, der i sin tid blev medbragt ved alle festlige lejligheder. Banneret er af helsilke, og motiv og tekst er håndbroderet i smukke farver. Banneret opbevares sammen med de gamle faner i bestyrelsens mødelokale.

Blandt korets dirigenter kan man genkende flere af tidens og hovedstadens store musiknavne. 1892: Carl Holm. 1896: Chr. Danning. 1898: G. Allen. 1916: H.C. Debois. 1921: H. Bonnén. 1924: R. Østerfeldt. 1929: M. Braager. 1935: C.H. Debois. 1941: Aa. Foerlev. 1946: Arne Nelsson. 1951: Svend Hageltorn. 1970: Edvard Strandskov. 1976: Carl Thomas von Christianson.

Sangkoret i De danske Forsvarsbrødre har i løbet af de 100 år assisteret ved et utal af nationale begivenheder og fester såvel indenfor Selskabet som af anden art, ligesom koret i en årrække havde et fast, årligt program i Danmarks Radio.

Det vil her føre for vidt at nævne alle de lejligheder, hvor sangkoret har medvirket til gavn og glæde for selskabet, men der er særlig 3 begivenheder, der står som noget af det skønneste og mest højtidelige i korets historie, nemlig - Genforeningsfesten på Dybbøl den 25. juni 1921, 100 års jubilæet i Fredericia 5. og 6. juni 1949 og festlighederne i Sønderborg og Dybbøl skanser i 1964.

Sangkoret er i besiddelse af et meget stort og værdifuldt nodemateriale, hvoriblandt der findes uerstattelige sjældenheder. Alle disse noder - der selvfølgelig stadig suppleres med nye og moderne ting, såvel muntre som seriøse, behandles med stor omhu og værnes troligt og med pietet af korets bibliotekar.

D.F.B.s sangkor på Ny Scene ved selskabets 75 års jubilæum med solisterne: Kgl. operasangerinde Kirsten Thrane Petersen og kgl. kammersanger Thyge Thvæsen.

Selskabet havde også fra 1925 et fremragende orkester, der afholdt årlige koncerter og ledsagede sangkoret ved større korværker. Orkesteret blev opløst på en ekstraordinær generalforsamling den 5. december 1950. Billedet ovenfor er taget ved selskabets 50-års jubilæum i 1929.

EN RIGTIG MUSIKAFTEN.

Lørdag den 10. november 1929 afholdt orkester og sangkor en storstilet koncert i Borgernes Hus som en fortsættelse af sangkorets 50-års jubilæum den 2. november s.å.

Koncerten havde samlet fuldt hus, og var så vellykket som vel mulig. Orkesteret indledte med bravour, hvorefter sangkoret under hr. Michael Braages energiske ledelse foredrog en række nordiske sange, med både fortrinlig nuancering og rytmisk præcision.

De smukke præstationer hilstes med rene ovationer. Under stærkt bifald medvirkede endvidere kgl. operasangerinde, fru Mary Therp og skuespiller Rasmus Christiansen.

Under underholdningen bragte selskabets næstformand, krigsassessor Jønch (i formandens fravær) selskabets tak for de forløbne 50 år og udtalte de bedste ønsker for fremtiden.

Aftenen sluttede iøvrigt med et fornøjeligt bal, hvor vort orkester ligeledes medvirkede til alles store tilfredshed.

Ballet sluttede først kl. 3 morgen.

Vore skytter

Den 3. september 1883 stiftedes Skytteafdelingen som en selvstændig afdeling under selskabet.

Der blev blandt medlemmerne indsamlet penge til køb af de nødvendige geværer, ligesom hovedselskabet bidrog med et større beløb.

Skytteafdelingen - i daglig tale »skytterne« blev et yndet tilholdssted for brødrene, især var mange unge stærkt interesseret i at vedligeholde færdighederne i våbenbrug efter endt aftjening af værnepligten, men også mange ældre brødre fandt denne nye aktivitet spændende. Mange af ungdommens og soldaterlivets bedste øjeblikke - netop dem, hvor man med våben i hånd opnåede tilfredsstillende resultater - kunne atter genoplives.

Om skytternes aktivitet i begyndelsen er der kun efterladt et ringe historisk materiale. Efter nogle uoverensstemmelser i slutningen af tyverne udvandrede en stor del af medlemmerne og med disse forsvandt også en del optegnelser om afdelingens virke.

I 1930 var der kun 65 medlemmer tilbage, men deres utrættelige indsats gav ny næring til skyttesagen og mange fremragende resultater kan i disse år registreres.

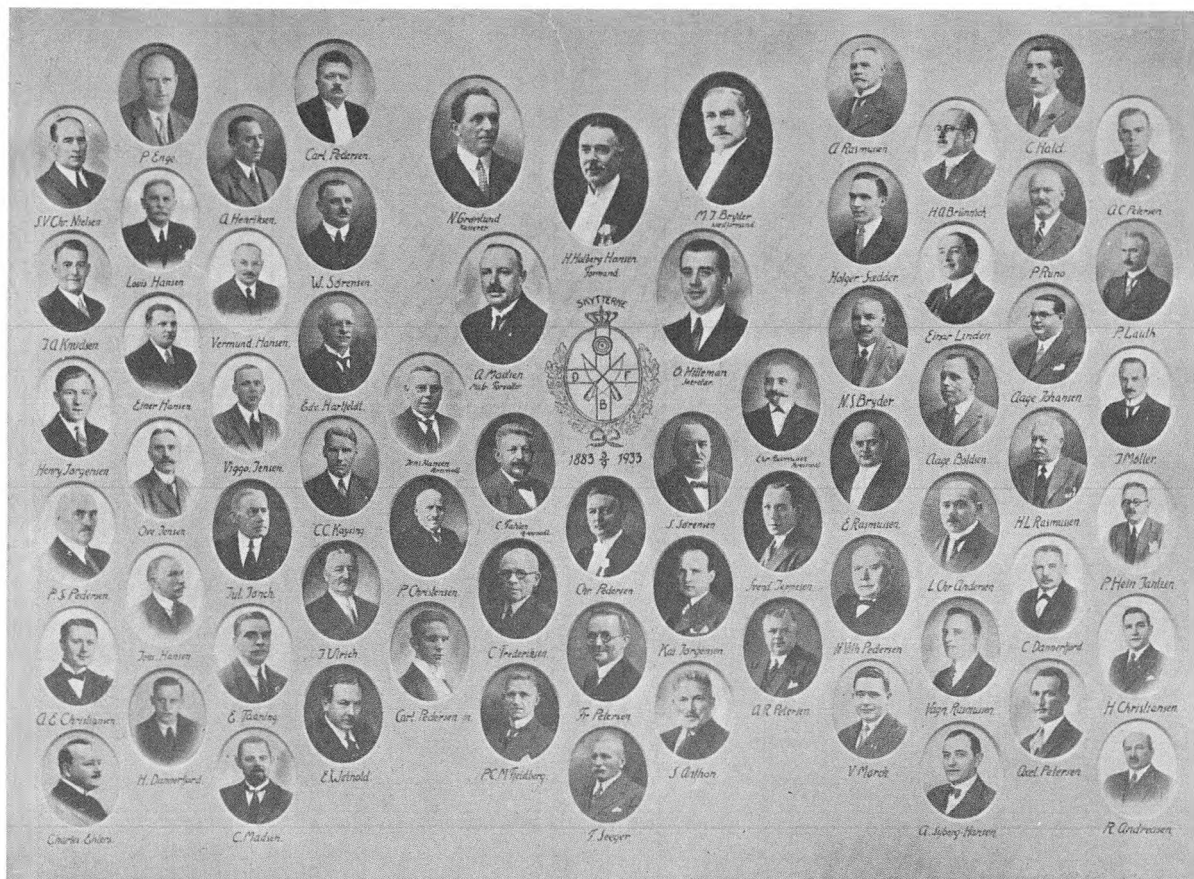
Skytteafdelingen var fra starten tilknyttet Dansk Skytteunion, der hovedsagelig dyrkede skydning på kort distance; og det var derfor naturligt, at netop denne skydeform blev Forsvarsbrødrenes almindeligst anvendte.

Efter 1930 blev skytterne tilknyttet De danske Skytte-, Gymnastik- og Idrætsforeninger, der kun i ringe grad afvikler mesterskabsskydninger på korte distancer. Der er derfor med glæde, at skytteafdelingen tillige blev tilknyttet De samvirkende Skytteforeninger for København og Omegn, der netop - i lighed med Forsvarsbrødrene - afviklede hovedparten af deres skydninger på kort hold.

Vore resultater indenfor nævnte sammenslutning har gennem tiderne ligget i top, og de afholdte kapskydninger har givet vore skytter en træning, der har været af uvurderlig betydning for vort almene omdømme i skyttekredse.

I nyere tid er der indført en landsskydning på kort distance, hvor der efter en særlig udtagelseskonkurrence stilles hold fra samtlige selskaber under De samvirkende Forsvarsbrøderselskaber. Skydningen benævnes derfor Samvirkens Landsskydning. Ved disse skydninger har vore deltagere altid ligget i toppen, såvel når det drejede sig om holdmesterskaber og enkeltmandspræstationer.

Tiden efter 1940 blev et kapitel for sig. Det var trange tider for skyttesagen, og stor var vor forbitrelse, da selskabet måtte aflevere

Skytternes 50-års jubilæum 1933

samtlige våben til Værnemagten.

Skydningen gik dog ikke i stå af den grund, men en dæmper var der dog unægtelig lagt på vor aktivitet. For at undgå total opløsning blev der anskaffet et mindre antal luftbøsser som erstatning for de hidtidige geværer. Mange skytter rynkede på næsen af disse legetøjsvåben, men efterhånden vænnede man sig til dem, og skydefærdigheden blev trods alt holdt ved lige.

Umiddelbart efter befrielsen i 1945 skaffede skytterne sig ved en lynaktion en del af de tabte våben tilbage samt ammunition, og var derfor den første forening der løsnede skarpe skud i København. Der blev hurtigt skaffet nye våben, og i tiden indtil 1950 voksede vort medlemstal som følge af en stigende interesse for skydningen.

Ved årsskiftet i 1950 var skydeafdelingen vokset til 225 medlemmer, og dette tal har stort set holdt sig op til i dag.

Udover de allerede omtalte kap- og mesterskabsskydninger dyster skytteafdelingen én gang årligt med Soldaterforeningerne om en meget smuk vandrepokal udsat af Danske Soldaterforeningers Landsråd - og det er ikke få gange, at denne pokal har stået i vore lokaler.

Skytteafdelingen har ligeledes en årlig venskabsskydning med Kungliga Skånska Dragonregementet på såvel lang- som kortdistance. Disse skydninger har nu varet ved i 25 år, og afholdes skiftevis ved regimentet i Hässleholm og her i København, men om vore relationer til netop dette regiment vil der blive fortalt andetsteds i dette skrift.

At selskabet har skænket Skytteafdelingen de helt ideelle rammer for vor aktivitet er naturligvis medvirkende årsag til vore gode præstationer. Efter de sidste ombygninger i begyndelsen af 70'erne anses vor baner i Gothersgade som de mest moderne af sin art i hele København.

Deltagerne i kortdistanceskydning for værnepligtige, 1953.

*I midten skytternes fortsatte formand
og nuværende formand for hovedselskabet Ove V. Andersen.*

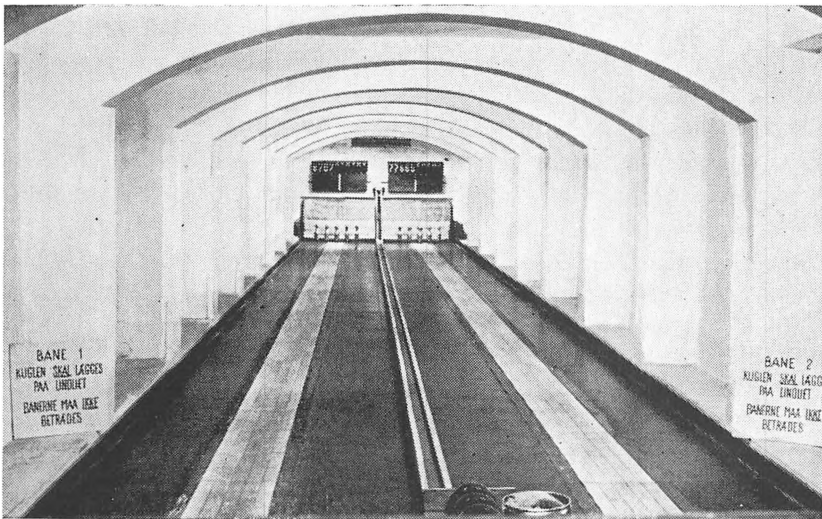
Kegleklubben

Under de svære krigsår besluttede et antal brødre i begyndelsen af 1942 at forsøge oprettet en kegleklub for fortsat at kunne dyrke det kammeratlige samvær.

Den 9. september 1942 afholdtes stiftende generalforsamling, og nu 36 år efter starten har klubben vist sin levedygtighed ved ikke alene fortsat at bestå, men også ved en stadig medlemsfremgang og stor mødeprocent til den ugentlige klubaften.

I de forløbne år har klubben haft en række formænd, der hver på deres vis har præget klubben. Her skal særlig fremhæves klubbens stifter og første formand, Br. P. Enge, samt de senere formænd, Henry Rasmussen og Emil Josephsen, idet der ved disse formænds indsats blev skabt det grundlag af in- og eksterne turnerings- og venskabskampe, der fortsat danner rammen om klubbens aktiviteter.

Som rettesnor for disse aktiviteter gælder først og fremmest ønsket om at gøre klubaftenerne attraktive for såvel gode som mindre gode spillere, og ved et varierende spilleprogram omfattende bl.a. løbende mesterskabsturnering, en dito handicapturnering, samt månedlige præmiespil, har alle mulighed for at deltage i »præmieræset«. En speciel aften er glæden dog

Keglebanerne i Forsvarsbrødrenes Hus, ca. 1950.

Banerne er i dag forsynet med selvrejsende kegler og moderne, selvvirkende tæller-system.

forbeholdt de særligt heldige eller særligt dygtige. Det er den aften, hvor der spilles om klubbens fornemste trofæ »Svanholm Pokalen«, der i 1970 udsattes af selskabets tidligere formand, br. hofjægermester O. Sandberg, og som vindes til ejendom af den spiller, der får sit navn på pokalen 5 gange.

Udover at sørge for medlemmernes sportslige og motionelle glæder, tager klubben sig også af de mere hyggebetonede aktiviteter, idet den 4-5 gange om året inviterer medlemmerne til et lille traktement i vort hus efter endt spil, og ikke mindst disse aftener med deres diskussioner og »sammenstød« er med til at fremme den klubånd og det gode kammeratskab, der kendetegner kegleklubben.

Keglespillerne går meget op i deres aktiviteter, men glemmer dog ikke, at medlemmerne først og fremmest er forsvarsbrødre og dernæst keglebrødre.

Marchafdelingen

Sidste skud på stammen

Med det formål at øge kendskabet til - og interessen for Københavns gamle landbefæstning, specielt den del der udgøres af Vestenceinten, samt for at styrke den fysiske sundhedstilstand i almindelighed, blev der på et bestyrelsesmøde i begyndelsen af 1974 fremsat forslag til en march langs Vestenceinten - kaldet Voldmarchen.

Det var Br. J. Jørgensen, der selv er marchveteran fra bl.a. Nijmegenmarchen i Holland og Sagamarchen i Norge, der havde taget initiativet til et sådant arrangement.

Forslaget blev modtaget med noget blandede følelser af bestyrelsen, men det blev dog bestemt, at der skulle nedsættes en marchkomité, bestående af tre bestyrelsesmedlemmer, samt at en march som skitseret kunne afvikles som et forsøg i løbet af 1975.

Marchkomitéen, der bestod af Ole Erik Andersen, G. Plambeck og J. Jørgensen gik straks igang med den videre planlægning, og komitéen havde den glæde, at Hs. kgl. Højhed Arveprins Knud sagde ja til at være arrangementets protektor.

Efter forhandling med de enkelte kommuner som Vestvolden løber igennem, lykkedes det marchkomitéen at få ikke mindre end 5 borgmestre til at indtræde i præsidiet - nemlig overborgmester Urban Hansen, København, samt borgmestrene Martin Nielsen, Glostrup, E. Dahl Nielsen, Rødovre, Sv. Aagesen, Hvidovre, og Kjøl Rasmussen fra Brøndby Kommune. I præsidiet sad endvidere Forsvarsbrødrenes præsident oberst, fhv. forsvarsminister Knud Østergård samt repræsentanter for soldaterforeningerne, Hjemmeværnet og Dansk March Forbund m.fl.

Marchen var berammet til søndag den 1. juni kl. 0900 fra Voldparkens Skole, der ligger nær voldens udspring ved Utterslev Mose, hvor Kvindeligt Marinekorps' musikkorps havde lovet at kommet tilstede, for at give deltagerne det rette marchhumør fra starten.

Resultatet var overvældende. Inden der var gået en time havde mere end 600 glade vandrere passeret tilmeldingsbordene, og ved startstedets lukning var godt og vel 750 deltagere på vej langs Vestenceinten med Køge Bugt som mål.

Vestvolden er langt mere end et militært mindesmærke, hvis lige næppe findes noget sted i Europa; den er tillige et sammenhængende rekreativt bælte af særpræget natur, med store pragtfulde træer, stille alleer, og med et righoldigt fugle- og dyreliv som sjældent ses så tæt ved bymæssig bebyggelse.

De gamle militære anlæg langs volden, der er bygget under regeringen Estrup i perioden 1886-94, henligger stort set som da de blev forladt i 1920, omend dog med årenes formildende vegetation over de før så strenge voldprofiler og med åkander og andemad i gravenes stille vand.

Voldmarchen er for hele familien.

En del af voldområdet er stadig lukket land for offentligheden - idet Forsvaret endnu benytter visse ammunitionsrum m.v., men under Voldmarchen blev volden åbnet i hele dens længde på 15 km fra Utterslev Mose i nord til Kalvebod Strand.

Voldmarchen fik meget stor presseomtale og øgede dermed befolkningens kendskab til Forsvarsbrødrene - hvilket også var en del af formålet, og selskabet kan notere sig ikke så få nye medlemmer, der netop lod sig optage på grund af Voldmarchen.

Hjemmeværnet er altid rigt repræsenteret på Voldmarchen - her en gruppe på voldgaden umiddelbart syd for Roskildevejen.

Voldmarchen var blevet en københavnerbegivenhed. Den var kommet for at blive, og det blev besluttet at gentage succesen igen i sommeren 1976.

I mellemtiden havde marchkomiteen fremsat et nyt forslag, nemlig dette, at komiteen omdannedes til en selvstyrende underafdeling i lighed med f.eks. skytter og sangere m.fl.

Der blev lavet lovudkast til marchafdelingen, som blev godkendt af bestyrelsen, og den 26. oktober 1976 blev der afholdt stiftende generalforsamling.

Marchafdelingen er tilknyttet Dansk March Forbund og det Internationale Folkesports Forbund, og er således anført i marchprogrammer overalt i Europa. Indtil nu har der været registreret deltagere fra Norge og Sverige, ligesom der har været forespørgsler fra Tyskland.

Ved Voldmarchen i 1977 havde afdelingen den glæde, at Hendes kongelige Højhed Arveprinsesse Caroline-Mathilde gav tilsagn om at ville overtage protektoratet efter Arveprinsens død, og ved en lille sammenkomst på Sorgenfri fik Arveprinsessen nogle dage før marchen overrakt Voldmarchens medalje i guld med et særligt spænde med ordet »protektor«.

Arveprinsessen udtrykte stor begejstring for Forsvarsbrødrenes nye initiativ, og glædede os alle meget ved på marchdagen at aflægge besøg forskellige steder langs volden.

Efter gennemført march får samtlige deltagere udleveret en medalje eller et særligt vedhæng - alt efter, hvor mange gange den pågældende har deltaget; men samtidig hermed bliver der til hver enkelt udstedt et særligt diplom med DFB's kronede navnetræk.

Hendes kongelige Højhed Arveprinsesse Caroline-Mathilde aflægger besøg under Voldmarchen 1977.

Frokosten indtages i voldterrænet sammen med fru Grete Millnes Jørgensen - gift med Voldmarchens stifter og medlem af bestyrelsen, kaptajn J. Jørgensen.

Andre aktiviteter

Udover aktiviteterne i de organiserede afdelinger foregår der også om onsdagen en del klubvirksomhed, hvoraf kortspillet må anses for den ældste.

Lige så lang tid tilbage som alle nulevende Forsvarsbrødre kan huske, har der onsdag efter onsdag siddet - omend ikke de samme - et antal spillehold i Admiralsstuen i vort hus, og ve det hold, der evt. var kommet til at tage et andet holds stambord.

Spillet var intenst, og mange småmønter skiftede i aftenens løb ejere, men ved spillets afslutning herskede der fortsat en kammeratlig ånd - selvom denne godt kunne have været sat på en kraftig prøve under spillet.

Der spilles en hyggelig bridge eller l'Hombre (ca. 1954).

En anden aktivitet er billardspillerne, der dyster i kælderetagen i umiddelbar nærhed af keglebanen.

Billardstuen lå i sin tid i tilknytning til Kongesalen, men blev af gode grunde flyttet til kælderetagen, idet også dette spil til tider kunne give anledning til heftig og højlydt diskussion.

I mange år rådede selskabet kun over ét billardbord, hvilket flittigt blev brugt, men i forbindelse med flytningen til kælderens blev der frigjort plads til endnu et bord, der også kun sjældent er ledigt.

Billardinteresserede brødre er endnu ikke nået op på et sådan antal, at det er fundet hensigtsmæssigt at organisere sig i en selvstændig afdeling, men måske ligger dette ikke langt ude i fremtiden.

En anden gruppe brødre er dem, der blot kommer i vort hus om onsdagen - uden egentlig at deltage i klublivet - men mere for at genopleve den kammeratlige ånd og traditionelle atmosfære, der kendetegner disse aftener, eller blot for at få sig en hyggelig sludder og en stille øl.

*Billardstuen i kælderetagen.
I hvælvingerne er der mindre
klublokaler, og helt i baggrunden
skimtes indgangen til keglebanen.*

Vore oversøiske venner

Skånska Dragon Regimentet

I mere end 25 år har selskabet haft et nært forhold til det svenske rytterregiment »Kungliga Skånska Dragonregimentet« i Hässleholm. Efter sammenlægning af de forskellige rytter- og panserregimenter er dets navn i daglig tale blot P-2.

Historien bag venskabet med netop dette regiment er i korthed følgende:

Kong Frederik VII var i 1860 af den svenske konge Carl XV indbudt til at overvære en stor troppeparade på Ljungbyhede, hvor bl.a. Skånske Dragonregiment deltog.

Frederik VII fæstnede sig under paraden ved en ung underofficer, der bar en meget smuk medalje i bånd på sit bryst, og efter paraden ytrede kongen ønske om at måtte få tildelt et eksemplar af denne smukke orden. Dette lod sig imidlertid ikke gøre, da medaljen var forbeholdt svenske underofficerer; men Kong Frederik var ikke rådvild, han anmodede omgående den svenske konge om at måtte blive udnævnt til underofficer i regimentet, hvilket skete under betegnelsen »æresfanejunker«.

Kong Frederik VII fik sin eftertragtede medalje, og regimentet sin kongelige fanejunker, der ikke undlod at aflægge besøg ved regimentet så ofte som lejlighed bød sig.

Kongen skænkede ligeledes underofficerskorpset en smuk drikkekande af sølv fra sin samling i Jægerspris, en såkaldt »knakkekande« med indvendige knakker (søm) - én for hver 0,22 liter. Kongen bød, at alle nyudnævnte underofficerer skulle drikke af kanden til hans minde - og som han udtrykte det, »den, der drikker dybest af kanden - hædrer mit minde varmest«.

Knakkekanden var livligt i brug ved regimentet, men ved en omlægning af rytterregimenterne i 1927 forsvandt også en del af de berørte regimenters egenart og traditioner - herunder også knakkekanden, der havnede på Hälsingborg bymuseum.

Ved Forsvarsbrødrenes hjælp lykkedes det i 1954 at få dette gamle svensk/danske klenodie tilbageført til det regiment, der siden omlægningen havde gjort krav herpå, og siden har der hersket et ubrydeligt venskab mellem vort selskab og P-2.

Samtidig med knakkekanden skænkede Fr. VII tillige regimentets underofficerskorps et beløb på 1.000 rigsdaler, der gennem tiderne har været brugt som hjælpekasse for trængende underofficerer ved regimentet. Beløbet er i mellemtiden ynglet til et fond på over 50.000 kroner, der fortsat beror ved regimentet, men et særligt skrin, hvori pengene i sin tid blev overbragt, var ikke mere ved regimentet.

I forbindelse med vort 75-års jubilæum i 1954 skænkede Selskabet P-2 et beløb på 1.000 blanke kroner, der var lagt i en tro kopi af det skrin, der var skænket fra majestætens hånd i 1860.

Drikkekrus og skrin står nu atter på hæderspladsen ved det gamle rytterregiment i Hässleholm.

Ordförande i Kungl. Skånska Pansarregements underofficerskår, Malte Fredriksson modtager egetræsskrinet med de 1000 danske kroner i 1954.

På regimentets dag er repræsentanter fra selskabet til »knakkegilde« i underofficersmessen, hvor de broderlige bånd yderligere styrkes, og ved vore fester har man gennem årene altid kunnet møde mindst en svensk underofficer i uniform.

Fra første færd udviklede venskabet sig til en årlig kapskydning mellem regimentet og selskabets skytter, der skiftevis arrangeres i Hässleholm og i København.

Efter skydningen aflægges der altid besøg på Jægerspris Slot, hvor de svenske gæster får lov til at dvæle en stund i Frederik VII gemakker, der normalt ikke er åbne for offentligheden.

Regimentet havde 300-års jubilæum den 23.10.-1976, hvortil Selskabet var inviteret. Højtideligheden blev overværet af Kong Carl XVI Gustav, der iøvrigt ved samme lejlighed drak af knakkekanden for første gang.

Kontakten til regimentet samt de broderlige bånd blev knyttet under hofjægermester Sandbergs formandskab, og det var også denne, der var drivkraften bag ideen om at skaffe knakkekanden tilbage til dens rette ejer.

Blandt vore øvrige udenlandske venner finder vi **The Ancient and Honorable Artillery Company of Massachusetts**, med hvem vi havde den første kontakt i efteråret 1962.

The Ancient and Honorable Artillery Company blev oprettet som et elitekorps i 1638 og har en hæderkronet og glørværdig fortid i den amerikanske hær. Det kan i dag sammenlignes med en uniformeret soldaterforening eller loge, der viderefører korpsets særlige skikke og traditioner.

Når medlemmerne er i korpsets uniform, betragtes de som soldater, og der håndhæves en streng disciplin og fordres ubetinget lydighed og respekt.

Korpset tæller ca. 800 medlemmer, der alle er gamle soldater og for manges vedkommende tillige veteraner fra to verdenskrige, Korea og Vietnam. Det relativt lille medlemstal tilkendegiver korpsets eksklusive karakter, og at det betragtes som en stor ære at bære dets uniform.

The Artillery Company foretager én gang årligt en rejse rundt i verden, hvor der aflægges besøg i 2-3 hovedstæder, hvortil der i forvejen er skabt kontakt til en tilsvarende soldater- eller veteranforening via ambassaden.

I København blev det altså vort selskab, der nød den ære at være korpsets vært i nogle dage, og der blev herunder knyttet et nært venskab mellem Forsvarsbrødrene i København og dette berømte kompagni.

Besøget faldt så heldigt ud, at The Ancient and Honorable Artillery Company of Massachusetts allerede i 1974 anmodede selskabet om at måtte gentage succesen - hvilket skete i dagene 5.-10. oktober.

Korpset kom da lige fra Moskva, hvor det havde besøgt en sovjetisk veteranforening. Besøget var også her faldet heldigt ud; men ved ankomsten til Kastrup blev der fra flere sider udtrykt glæde over atter at være »hjemme«.

Fra paraden i Mindelunden

Det blev atter nogle uforglemmelige dage med et meget strengt program, der bl.a. omfattede frokost i Gothersgade, besøg på Bryggeriet Carlsberg, modtagelse på Københavns Rådhus, rundtur i Nordsjælland - hvorunder korpset blev modtaget af Hendes Majestæt Dronningen på Fredensborg - parade i Mindelunden og til slut en storslået gallamiddag på Langelinie-pavillonen med en lang række indbudte gæster.

Det har ikke skortet på opfordringer til genvisit i USA, men indtil nu har selskabet ikke turdet binde an med så stor en opgave.

Vi holder dog bekendtskabet vedlige, og håber på, at vi endnu en gang skulle få mulighed for at være værter for The Ancient and Honorable Artillery Company i København.

The Ancient and Honorable Artillery Company of Massachusetts gave til H.M. Kongen under besøget i 1962.

Under besøget i 1974 overrakte kompagniet Dronning Margrethe en sølvopsats med tilsvarende indgravering.

Selskabet i hverdagen

Selskabet styres af en formand og 6 bestyrelsesmedlemmer (tidligere 8), som efter tur vælges af den årlige generalforsamling. Bestyrelsen vælges ved almindeligt flertal således, at der særskilt stemmes på formanden og dernæst de øvrige medlemmer.

Formanden vælges for 3 år ad gangen, de øvrige bestyrelsesmedlemmer for 2 år. Hvert år afgår halvdelen af bestyrelsen efter tur.

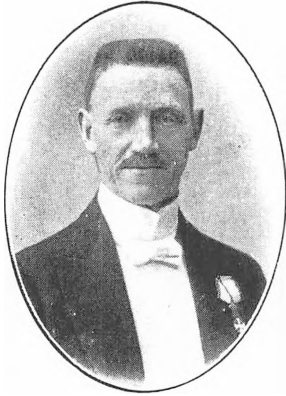
Sammen med bestyrelsen foretages på hver ordinære generalforsamling særskilt valg af 2 suppleanter til bestyrelsen.

Bestyrelsen vælger en næstformand og fordelel forretningerne imellem sig; herunder udpeges bl.a., hvem der skal fungere som kasserer.

Bestyrelsen kan til pasning af selskabets kontor og administration ansætte en lønnet kontorhjælp. Dette har været nødvendigt lige fra Selskabets stiftelse - bl.a. af hensyn til den omfattende bogføring som låne- og hjælpekasernerne medførte, samt til ajourføring af medlemskartoteket, der i perioden har omfattet næsten 5.000 brødre.

Den faste kontorhjælp har almindeligvis både bestridt hvervet som forretningsfører og kasserer, og i de 100 år, der nu er gået, har følgende af selskabets højt værdsatte brødre udført dette ansvarsfulde job:

Br. kunstdrejer E. Lohse	1879 - 1885
Br. kgl. fuldmægtig, løjtnant P.C.M. Fjeldberg	1885 - 1941
Br. fuldmægtig Bomholdt Jacobsen	1941 - 1948
Br. kaptajnløjtnant E.V. Rasmussen	1948 - 1955
Br. ejendomsmægler, løjtnant V.S. Kjølsern	1955 - 1958
Br. disponent Erik Parby	1958 - 1965
Br. orlogskaptajn J.K. Olsen	1965 - 1968
Br. prokurist Sv. Clausen	1968 - 1971
Br. salgschef, major B. Danneværn	1971 - 1972
Br. pensioneret major P.K. Petersen	1971 -

*P.C.M. Fjeldberg
Selskabets forretningsfører
fra 1885 til 1941.*

Bestyrelsen samles ordentligvis 1 gang om måneden undtagen i Selskabets ferieperiode, der strækker sig fra den 15.6. til 15.8., hvor al klubvirksomhed m.v. tillige er indstillet.

På møderne fastlægges Selskabets almindelige virke og aktiviteter, ligesom afholdte - og kommende arrangementer drøftes.

Bestyrelsen har konstitueret sig i en række udvalg

- forretningsudvalg
- festudvalg
- legatudvalg og
- blad- og propagandaudvalg

der hver især arbejder selvstændigt og aflægger rapport på de ordinære bestyrelsesmøder.

Udover forretningsføreren, der som allerede nævnt får udbetalt et mindre beløb for sit virke, er alt arbejde i Selskabets tjeneste ulønnet.

DOMSTOLEN.

Selskabet har sin egen domstol, bestående af 7 medlemmer. De vælges af den ordinære generalforsamling for 2 år ad gangen, idet der hvert år afgår henholdsvis 3 og 4 dommere.

Domstolen afgør alle stridigheder mellem medlemmerne indbyrdes, medlemmerne og bestyrelsen og Selskabets institutioner og Selskabet, dog kun for såvidt det angår broderskabet eller Selskabets indre anliggender. Domstolens afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for landets almindelige domstole.

Domstolen kan frifinde udtalte misbilligelser eller indstille til eksklusion på en generalforsamling. Til eksklusion af et medlem fordres 2/3 af de afgivne stemmer for dette.

Det vil føre for vidt at nævne alle de brave mænd, der gennem tiderne har siddet i Selskabets domstol - og som heldigvis kun sjældent har været i funktion. Vi vil i stedet nævne medlemmerne af den nuværende domstol, der gennem mange år har været uforandret.

Følgende brødre udgør Selskabets domstol:

Br. generalløjtnant, kammerjunker E.H. Wolff
Br. generalmajor E. Johnstad-Møller
Br. disponent A.H. Bygbjerg
Br. kontorchef A. Petersen
Br. direktør P.E. Christiansen
Br. direktør P. Madsen
Br. overkonstruktør Erik Nielsen.

Broderbrev

og

emblemer

Vignet fra selskabets første broderbrev af 1880.

Lige siden Selskabets stiftelse er der til de nyoptagne brødre blevet udleveret et smukt broderbrev, der ophængt i glas og ramme skulle gøre alle opmærksomme på, at her boede en fædrelandsforsvarer og forsvarsbrøder.

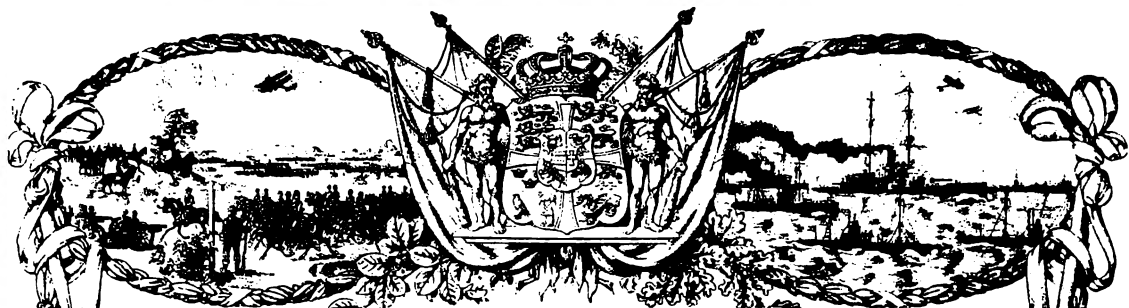
Det broderbrev, der i dag udleveres til nye brødre, er fra 1915. Det er tegnet af kunstmaleren Albert Holm og udgået fra Axel E. Aamodts litografiske Etablissement i København.

Selskabets hidtidige broderbrev var fra 1880 og i en mere simpel udførelse, og specielt havde det en ulempe, der bl.a. medførte, at det sjældent sås indrammet; det var nemlig dobbelt så stort som det nuværende, og derfor ret kostbart at sætte i glas og ramme. Motiverne var også efterhånden noget forældede, idet det må erindres, at militærvæsen overalt havde undergået store forandringer i tiden op under - og efter 1. verdenskrig.

Broderbrevet har som hovedmotiv det danske rigsvåben, flankeret af to vignettegninger, forestillende en revue til lands og til vands. Den »moderne« krigsteknik er repræsenteret ved flyvemaskiner og moderne feltkanoner, undervandsbåde og hydroaeroplaner.

På billedet til venstre ser man de forskellige våbenarter: Fodfolk i bataillonskolonne, artilleri og rytteri i trav. Billedet til højre viser de typer, som søværnet var normeret med: Kystforsvarsskibe, torpedobåde og undervandsbåde, styrende ud fra flådens leje.

Endvidere finder vi Selskabets emblem og jubilæumseblemet. Under bestyrelsens underskrift, og Selskabets segl er anbragt de dengang gældende emblemer for de enkelte våbenarter i hær og flåde.

BRODERBREV

For Herr

Medlem af Selskabet

De danske Forsvarsbrødre

i København

Stiftet 29. Januar 1879.

Selskabets Bestyrelse tilkendegiver herved, at Fædrelandsforvareren er optaget som Medlem af Selskabet, hvorved han har forpligtet sig til at overholde dets Love. Han erklæres derfor for Brøder i Selskabet og skal som Følge heraf være delagtig i de Goder, som bliver dette Selskab til Del.

For Selskabet „De danske Forsvarsbrødre“

den 29/1/1979

Heinrich Thomsen

Carl V. Andersen
Formand

To Jern

O. E. Andersen

Dan Schmitz
Sæter

DE DANSKE
FORSVARSBØDRE

EMBLEM FOR ÆRESMEDLEMMER
(ændret i 1960 til medalje
i dannebrogssfarvet
krydsbånd)*

HÆDERSTEGN
25 år

HÆDERSTEGN
40, 50 og 60 år

DE DANSKE
FORSVARSBØDRE

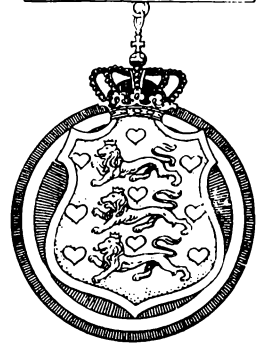

BESTYRELSESEMBLEM

INITIALNÅL

DE DANSKE
FORSVARSBØDRE

MEDLEMSEMBLEM

* Samme emblem til æresøverstær

Forsvarsbrødrene og forsvarssagen

Som det allerede i indledningen er nævnt, har Selskabet lige fra første færd hævdet det standpunkt, at politisk agitation og stillingtagen stod uden for vort virke.

Dette fornuftige standpunkt har imidlertid ofte været vanskeligt at efterleve fuldtud, især når den politiske diskussion drejede sig om vort forsvar, og i særdeleshed når denne tog sigte imod en forringelse af vor forsvarsevne samt en nedbrydning af forsvarsviljen i befolkningen.

I slutningen af forrige århundrede bestod selskabet sin første prøve i spørgsmålet om »Københavns Landbefæstning«, der førte til en splittelse af partierne »Højre« og »Venstre« som det tog mere end en generation at genoprette.

Netop denne periode, hvor »Forsvarssagen« var kardinalspørgsmålet i alle partier, og som rent faktisk delte Danmarks befolkning op i to grupper, var en vanskelig tid for vort nystiftede selskab.

Mange af vore brødre var at finde i foreningen »Fædrelandets Forsvar« og aktive i de komitéer, der stod bag »Den frivillige selvbeskatning til Forsvarets Fremme«, der bl.a. resulterede i bygningen af Garderhøjfortet ved Jægersborg samt udbygning og bestykning af øvrige forsvarsværker på vest- og nordfronten af Københavns Landbefæstning.

Efter »systemskiftet« og de store uoverensstemmelser omkring forsvarsforliget i 1909 stod selskabet fortsat neutralt for såvidt angik partipolitik, men når det drejede sig om stimulering af forsvarsviljen i befolkningen, var Forsvarsbrødrene fortsat at finde blandt dem, der forfægtede denne sag.

I perioden under 1. verdenskrig (1914-18) var det, som om stridsøksen var begravet mellem de politiske partier, men aldrig så snart var »hold inde« blæst over Europas slagmarker, førend de gamle stridigheder om Danmarks forsvar atter blussede op.

Midten af tyverne blev den sværeste tid for vort forsvar. Partiet »Venstre« ønskede nu mærkbare nedskæringer, medens Socialdemokratiet og »De Radikale« ønskede total afrustning, og i kølvandet heraf bredte der sig en »antimilitaristisk« og pacifistisk strømning i store dele af befolkningen.

En Forsvarsbroder, der overværede et politisk møde i Brønshøj Tivoli i august 1924, refererer følgende tale af »Social-Demokratens« redaktør.

- Der er folk, som mener, at militærspørgsmål skal afgøres af de sagkyndige. Men lykkeligvis har vi jo ikke militære sagkyndige her hjemme (munterhed). Da verden stod i brand, spurgte man vor øverste general: Kan Danmarks hovedstad forsvares? Ja, udbød han - mindst en halv time (latter). Da man spurgte admiralen, erklærede han, at så længe lod forsvaret sig næppe gennemføre, for København ville måske blive skudt i grus, inden vi overhovedet kunne komme fjenden på skudhold (fornyet munterhed). Da så den nye militærordning (Forsvarsforliget af 1922) kom, fik vi at vide, at nu havde Danmark en officersstyrke efter de bedste preussiske mønstre, men der var ingen bag dem. Hvad flåden angår, var det samme tilfældet, sagde de »sagkyndige«. Hvis alle officererne nemlig gik ombord i flådens skibe, ville de kæntre på baggrund af overvægt (stormende jubel).

Ja, sådan er de »sagkyndiges« mening om den militærmagt, der koster os 60 millioner kroner om året, og bedre bliver den ikke, om vi gjorde Danmark til en fattiggård, omgærdet af pigtråd (hørt). Derfor er der kun én vej: Total afrustning (hør! - hør!). -

»Hær og flåde skal nedlægges. I stedet skal man have et søpoliti og til lands et »vagtværn« på højest 7000 mand - almindelig værnepligt skal afskaffes, og i løbet af 4-5 år - skrev »Social-Demokraten« - vil den sidste danske soldat forsvinde.«

»Forsvarsspørgsmålet« skilte atter Venstre og Konservative, og ved afstemningen om finansloven i marts 1929 - hvor forsvaret var betænkt med et helt uacceptabelt lille beløb - undlod de konservative at stemme, hvilket væltede regeringen, og der blev udskrevet valg.

Valgkampen formede sig som et opgør mellem Venstre og Konservative, og mod disse partier førtes der samtidig et voldsomt fremstød fra Socialdemokratiet og Radikale, og opinionsundersøgelser viste, at en regeringskonstellation af sidstnævnte partier ikke var udelukket efter valget.

De pacifistiske elementer i befolkningen råbte op overalt, og modstandere af militærvæsen iøvrigt manede i billeder og tekst en kommende luft- og gaskrigs »folkemord« frem i vælgenes bevidsthed i en appel - ikke mindst til kvinderne:

»De er mødre«, skrev Social-Demokraten, »det er Deres sønner, kød og blod af Deres legeme, som skal ofres på valpladsen for »fædrelandets« skyld -- Socialdemokratiet vil, hvis det sejrer, i forståelse med de Radikale fremskynde den afrustning, der betyder mere sikkerhed end 1000 kanoner og 100 slagskibe og tillige er en mægtig besparelse for staten.«

Kun få talte forsvarets sag i disse dage, men også her kom Forsvarsbrødre-

ne til hjælp, og måske nok på en mere kontant måde end hidtil, idet selskabets formand, folketingsmand J. Ulrich i april 1929 udsendte et ekstranummer af »Forsvarsbroderen« med følgende appel til brødrene:

Kære brødre!

Der er blandt så meget andet en ting, der gør vore Selskaber stærke, og det er, at politik er udelukket ved vore sammenkomster.

Vi mødes på lige fod for at gøre vort samvær til lyspunkter i vor tilværelse, for at sprede glæde i hinandens sind, for at drage de lyse og gode minder frem, for at hylde vor konge, vort land og vort flag. Når jeg derfor nu i anledning af de forestående valg anmoder jer alle om at lægge Jeres lod i vægtskålen for en god og betryggende ordning af vort lands forsvarsberedskab, så gør jeg det kun, fordi jeg betragter forsvarssagen som Danmarks livssag og derfor som en sag, der bør ligge udenfor al partipolitik. Forsvarssagen løst i overensstemmelse med nationens pligt og folkets vilje; det er det, vi Forsvarsbrødre må kræve. Da der i Selskabets grundlov står, at vort formål bl.a. er: »at støtte enhver bestræbelse, der går ud på at styrke hærens og flådens kampdygtighed«, lægger jeg Jer disse ord på sinde og forventer, at I hver for sig vil handle derefter.

Med broderlig hilsen

J. Ulrich

I samme ekstranummer skriver en lang række af værnenes ansvarlige chefer og ledere, for her igennem at give brødrene objektive argumenter på hånden i den kommende diskussion om landets forsvar.

To af disse gengives her i deres fulde ordlyd.

BETYDNINGEN AF DANMARKS FORSVAR.

Danmark begærer kun fred, men ingen har fred længere end hans nabo vil. Den danske stat er et led i verdenssamfundet, og verdensfreden er endnu så lidet konsolideret, at selv ikke de største fredsoptimister tør benægte den nærliggende sandsynlighed for en verdenskrig.

Danmarks geografiske beliggenhed er ved en af krigens alfarveje - dér, hvor krigsførende østmagter og vestmagter støder sammen. Under en krig mellem disse to magtgrupper, kan det være af betydning for den ene af de krigsførende magter at minespærre de danske farvande, der danner passagen mellem Nordsø og Østersø, for den anden. Dette medfører krænkelser af dansk søterritorium.

Minespærringens betydning vokser, når det spærrede farvand kan bestryges med artilleri fra de tilgrænsende kyster. Dette betyder besættelse af dansk landterritorium.

Den anden krigsførende magt vil søge at skaffe sig passage ved at fordrive modstanderen fra dansk territorium. Dette betyder, at Danmark vil blive valplads, som et andet Belgien.

Kan Danmark undgå denne skæbne?

Et afrustet Danmark er den vis. Et Danmark, der er i besiddelse af et værn, hvis nedkæmpelse vil koste en krigsførende magt mere end de fordele, der opnås ved spærringen af de danske farvande, har en god chance for at undgå denne skæbne.

Kan Danmark præstere et værn, der kan spille en sådan rolle i stormagternes beregninger?

Ja!

Vel kan Danmark ikke opstille et værn, der kan stå for et isoleret stormagt-angreb, men denne eventualitet ligger næppe for. Men Danmark kan opstille et værn, hvis nedkæmpelse vil koste ofre, som en stormagt vil betænke sig på at yde, når den samtidig eller umiddelbart derefter skal i kast med en anden stormagt. Udsigten til tabet af et par panserskibe i vore minespærringer eller som ofre for vore undervandsbådes torpedoer, og betydningen af at skulle afse et armekorps til nedkæmpelsen af vort landforsvar, kan virke afskrækkende i så tilfælde.

Danmark kan opstille et sådant forsvar for en bekostning, som landet med rimelighed kan bære, fordi vi i vore for stormagternes skibe så vanskelige farvande har et naturligt værn, og fordi en landsætning af tropper altid er et vanskeligt foretagende.

Danmark skal ikke have en flåde og en hær, der er lilleput-udgaver af stormagtsflåder og stormagtshære, men en flådestyrke, bestående af fartøjer, der netop er afpasset efter forsvaret af vore grundede farvande, og en hærstyrke, der først og fremmest er indstillet på den opgave at imødegå landgangsforøg. Med et sådant værn er der god chance for, at angreb vil udeblive.

Lad os stole på os selv, og lad os møde selvopgivelsens modløse spørgsmål til vor forsvarsevne: »Hvad kan det nytte?« med et mandigt og tillidsfuldt »Det kan nytte«.

April 1929.

L. Dornonville de la Cour
Kommandør

Der findes næppe i verden nogen nation, som med større enstemmighed end den danske sætter som sit mål at bevare fred og undgå krig; det danske folk består udelukkende af venner af freden og krigens fjender.

Så vidt er sikkert enighed til stede overalt. - Men kommer så det spørgsmål op, om vi skal forsvare os mod fremmed vold, da deles folket ialt fald i to grupper, nemlig en gruppe, som vil have tilvejebragt et for landets forhold og evne afpasset forsvar, og en anden, som påstår, at det danske folk er ude af stand til at forsvare sig.

Mod denne sidste betragtning må enhver Forsvarsbroder både i ord og gerning nedlægge indsigelse. Han kan ikke erkende, at viljen og evnen til et forsvar for fædrelandet skulle være ringere i Danmark end i noget som helst andet land. Han vil gerne følge med andre lande i kappestrid om fremgang for ære og ret, og han vil ikke stå tilbage for noget andet folk, når det gælder at værne land og folk.

Han føler forpligtelsen overfor fortiden og fædrenes gerning; han vil redelig være med til at vogte arven, at den, tilmed, som det skete i 1920 takket være den danske soldats mod og udholdenhed til lands og til vands i 1864, i øget skikkelse kan føres frelst igennem til kommende slægter.

Han vil ikke være ringere end dem, der fordums kæmpede og blødte for fædrelandets hellige sag, og om hvem der f.eks. på en mindeplade i Århus Domkirke for de i krigen 1864 faldne hedder:

*Tak for Eders Heltedaad, tak for hver en Draabe blod,
tak I dyrebare Sjæle, evigt er Jert Eftermæle.*

Hans navn skal have samme gode klang i kommende tiders omdømme, som fædrene har i vort.

Men han vil kræve et skarpt og slebet væрге og et skjold så stærkt, som det kan tilvejebringes. Han skal da holde skjoldet blankt og bruge værget til ære og til forsvar for gamle Danmark.

April 1929.

H. Parkov
Oberst

Valget i 1929 endte som bekendt med regeringen »Stauning - Munch«, hvilket vel nok var noget nær en katastrofe for forsvaret. Om total nedlægning blev der dog ikke tale, men værnene blev dog udhulet i en sådan grad i det kommende årti, at de få, men tapre, danske soldater stod magtesløse den 9. april 1940.

Under besættelsen 1940-45 deltog mange af vore brødre i modstandskampen, og at denne også krævede sine ofre, minder vor tavle ved indgangen til vort hus os til stadighed om.

Historiens videre gang skal ikke yderligere kommenteres i dette jubilæumsskrift, men de hændelser, der er gengivet i dette afsnit, skal blot minde brødrene om, at vi fortsat har en opgave at løse, og at vi på tværs af alle politiske skranker har pligt til at støtte enhver bestræbelse, der går ud på at

STYRKE OG BEVARE FORSVARVILJEN I DET DANSKE FOLK.

Formanden nedlægger sammen med den øvrige bestyrelse krans ved mindetavlen på selskabets 75-års jubilæumsdag i 1954.

MINDE OVER DANSKE FORSVARSBRØDRE DER MISTEDE LIVET
UNDER KAMPEN FOR DANMARKS FRIHED I AARENE 1940-1945

A. A. NIELSEN 31-3 1945	HENRY LØSER 26-5 1919 MAJ 1945	K. WALTHER LARSEN 15-9 1905 17-3 1945	J. H. E. F. MICHAELSEN 26-6 1895 24-3 1945
H. E. HANSEN 29-6 1916 19-3 1945	H. CHR. THOMSEN 8-9 1906 4-12 1944	A. MØRUP 31-8 1912 29-3 1945	R. E. J. JENSEN 29-4 1904 2-12 1942
H. E. A. ELIASSEN 1-8 1902 2-12 1942	H. C. HANSEN 17-7 1918 12-2 1945	G. P. HANSEN 2-2 1918 5-2 1945	E. AGGERHOLM 5-10 1906 5-5 1945
L. R. LÜTZEN 29-9 1914 5-5 1945	O. V. OLESEN 30-11 1921 9-4 1945	A. KAMPH LARSEN 5-7 1897 26-3 1945	S. H. V. PETERSEN 18-2 1918 DECBR. 1944
PEDER PEDERSEN 6-12 1904 10-4 1945	CHR. H. JENSEN 13-7 1909 13-7 1944	H. J. CHR. PETERSEN 27-7 1886 18-4 1945	K. G. KOLDING 21-1 1917 18-4 1945
E. C. E. HOLST 24-3 1893 1-3 1945	O. J. BOGH 23-10 1917 25-1 1945	N. E. THERKILSEN 5-11 1886 16-9 1944	J. CHR. JENSEN 18-7 1901 8-5 1945
F. NØRGAARD 10-1 1914 5-12 1944	HARALD JØRGENSEN 30-12 1894 31-10 1944	C. C. L. LAURSEN 20-8 1907 28-2 1945	W. E. PETERSEN 22-5 1914 23-2 1945
P. C. MADSEN 13-3 1915 16-4 1945	K. V. R. NIELSEN 16-6 1913 13-1 1945	O. H. PEDERSEN 10-1 1914 2-5 1945	M. W. JENSEN 25-10 1916 23-6 1944
O. V. MARQUARDSSEN 22-11 1904 8-4 1940	V. A. JENSEN 18-2 1915 11-1 1944	E. MARKMANN 30-10 1919 5-11 1945	PETER RASMUSSEN 19-10 1900 5-11 1945
A. J. NIELSEN 24-1 1910 4-9 1939	B. J. LAURITZEN 22-10 1916 23-6 1944	AA. AGERSTED 12-2 1895 2-12 1944	N. H. ANDERSEN 26-11 1901 11-7 1942
CHR. IVERSEN 25-12 1897 5-12 1944	HANS TOFT 2-5 1891 12-4 1944	H. CHR. ANDERSEN 11-3 1900 26-9 1944	P. TH. MADSEN 8-1 1922 2-4 1945
CARL JENSEN 11-7 1942	H. THOMSEN LUND 29-2 1920 28-8 1944	AAGE ROSENKJER 24-12 1890 18-11 1944	J. A. PETERSEN 22-5 1913 18-11 1944
OXFELT JENSEN 29-5 1895 JANUAR 1945	ALFRED P. SØRENSEN 29-1 1896 FEBRUAR 1945	R. CHRISTENSEN 23-1 1917 MARTS 1945	VIGGO PETERSEN 12-5 1916 1-5 1945
ERIK PEDERSEN 5-7 1908 10-3 1945	L. LUND OLESEN 29-4 1922 10-5 1945	K. G. JØRGENSEN 29-9 1917 9-4 1940	A. H. REIMER MADSEN 4-11-1923 5-5-1945

Nærbillede af mindetaflen over faldne brødre

Og hermed slutter beretningen om vort gamle selskab og dets virke gennem 100 år.

Et ønske for fremtiden skal være, at der altid i vor hovedstad må findes ansvarsbevidste mænd, der vil samles i vort selskab og føre det videre fremad i nutidens ånd, men med skyldig hensyn til fortiden og vore traditioner.

Dette skrift kan ikke slutte på nogen smukkere måde end ved gengivelsen af den sang af broder Axel Juel, som første gang blev sunget ved vor stiftelsesfest den 29.1. 1917, og som i dag synges overalt i landet som Forsvarsbrødrenes egen sang.

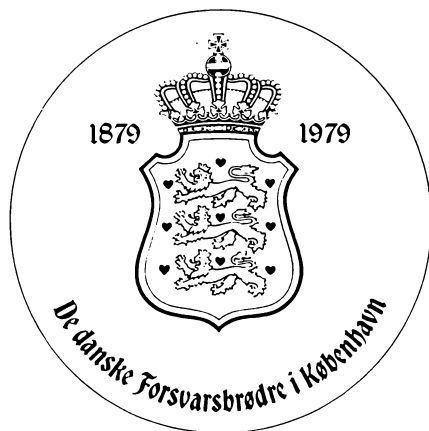
Den sandhed vil indtil den sidste dag
urokket af tiderne være:

»Man må kunne dø for sit hjertes sag,
ifald man vil leve med ære!«

Og Danmark vied vi vor kærlighed
og alle dem, der for dets ære stred.

Den danske soldat, der trods ulivssår
forsvared vort dyreste eje,
skal mindes med hæder af dem, der går
i fred ad de smilende veje;
hans minde mejsler vi i malm og sten -
i hånden løfter han en bøgegren.

Vort broderskabs ånd og vort hjertes sag
blev til, da man risted med runer,
og viljen, der kæmper for Danmarks flag,
står fast gennem tidernes luner
og sender løsenet fra mand til mand:
»Med Gud for Konge og for Fædreland«.

*Selskabets jubilæumsplatte
der blev udgivet i anledning
af 100-års jubilæet.*

Forfatter og tilrettelægger af dette jubilæumsskrift:

**J. Jørgensen
Kaptajn**

